

לאלקי אביו יצחק. והנה בגמי' ובמדרשות אילגמי אם הקריבו בני נח שלמים, ואפילו למד הקריבו מצינו רק אחר יעקב. והטעם יש לומר משום דג' אבות תיקנו חטא אדה"ר ויעקב השלים את התיקון. וע"כ כל עוד שלא נתקן חטא אכילת האיסור לא יתכן לאכול קדשים דמשלחן גבוה קונו, אך יעקב שהשלים התיקון, ממנו התחילה אכילת קדשים. וע"כ יצחק לא צוה לעשו לא פסח ולא חגיגה, שיצחק מצדו עוד לא הגיע לאכילת קדשים, רק יעקב מצדו האכיל ליצחק פסח וחגיגה שהוא ידע שהשלים התיקון ושוב גם יצחק מותר באכילת קדשים. ויש לומר דגם חטא חוה שהאכילה לאדה"ר את האיסור הי' צריך להתקן מקודם, וזה נתקן ע"י רבקה שעשתה את המטעמים לאכילת מצוה זו, ע"כ מאז

והלאה הגיע זמן אכילת קדשים. ויש לומר שמוה נסתעף הא דויבא לו יין וישת, אף שיצחק לא צוה כלל לעשו דבר יין. דהנה אמרו ז"ל (ב"ר פ' י"ט) בחוה שסחטה ענבים ונתנה לו, וטרם שנתקן חטאה הי' היין בשפל המצב ולא הי' ראוי לשתייתו של יצחק, ואפשר מטעם זה נכשל נח ביין, אך יעקב שידע שנתקן החטא ע"י רבקה ע"כ הביא גם יין. ויובן ביותר לפי דברי זוה"ק שהביא יין דמנטרא, שלא יתכן קודם תיקון החטא וכמו אכילת קדשים כנ"ל: ונראה דגם לדידן מושכין עלינו התיקון ע"י אכילת שבת וקידוש היום, ואולי רמזו זה באמרם ז"ל (כ"ב צ"ו): סוחט אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום, שהוא תיקון לחטא חוה שסחטה ענבים ונתנה לאדה"ר.

כן וחוצרך להיות עוד בגלות הוא מטעם שלא נתעברה עוד רחל בבנימין. כי יוסף הי' צדיק דלעילא, ובנימין צדיק דלתתא. ופירוש צדיק לתתא ולעילא נראה כי צדיק דלעילא ממשיך כל ההשפעות מלעילא למדת מלכות עד שיבואו לתתא וצדיק לתתא ממשיך כל התפילות ומעשי עוה"ז שצריכין עלי' למדת מלכות ומעלה אותם. וז"ש (תהלים קי"ח) צדיקים יבואו בו. ששני הצדיקים יבואו בשער ה' שצריכין לשני הצדיקים שיעלו הכל כנ"ל. ולכן כשראה יעקב אבינו שנתעברה רחל בבנימין לא רצה להתעכב כלל, כי אחר שכבר בא הזמן לבנימין לבוא לעולם אי"כ יושלמו כל מעשי הביורורין גם בא"י ומרחוק יבואו. אך יש להבין דבתחילה מה כסבור ולבטוף מה כסבור. ויש לומר דמה שניחם אח"כ על תחילת מחשבתו והמתין על בנימין, דהנה (ויק"ר פ' ל"ד) יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני העני עושה עם הבעה"ב, ובכן יותר ממה שרצה יעקב לברר הניצוצות הקדושים מלבן, רצו חלקי הקדושה שבלבן להתברר ממנו ולבוא ליעקב להמשך אחריו. והנה מובן שהביורורים שעושים בא"י הוא באופן יותר טוב מהביורורים שעושין בחו"ל, וא"כ אחר שכל עבודתו של יעקב היתה להוציא הניצוצות הקדושים מלבן, ואם כבר הי' מקום שיבואו חלקי הקדושה מלבן ליעקב לא"י, בודאי הי' חלקי הקדושה שבלבן רוצים בזה יותר, ואחר שראה יעקב שבלבן רוצה שיתעכב עוד בחרן, הבין שעדיין אי אפשר שיבואו שמה לא"י, כי הטיב יעקב להבין שבלבן הי' מוחל כל ההשפעות והברכות שבאו ללבן לרגל יעקב כדי שלא יצטרך להביט בפניו כי לבן ביקש לעקור את הכל והי' שונאו מאוד וכבש"ס גיטין (נ"ו): לית אינש דלא מיתבא דעתין מיני' וליחלץ קמך דכתיב ורוח נכאה תיבש גרם, אן חלקי הקדושה שבלבן דיברו בו והטריחו

פרשת ויצא

שנת תרע"א

תיקן תפילת הערב שגם הגוף תהי' לו כפרה כמו הנפש: (צ"ח ו"א, תיקון)

במד"ר (פ' ס"ט) צמאה לך נפשי כמה לך בשרי' כשם שנפשי צמאה לך, כך רמ"ח אברי שיש בי צמאים לך. מבואר מזה דיעקב אע"ה הי' גופו ג"כ במדרגת הנפש, ובוזה יובן מה שיעקב אבינו תיקן תפילת ערבית, דתפילות כנגד תמידים תקנום, ותפילת שחר ותפילת מנחה כנגד זריקת דם התמידין, ותפילת הערב כנגד האברים והפדרים שהיו מתעכלין והולכין כל הלילה. והנה הדם הוא הנפש ותבא נפש ותכפר על הנפש, ועיקר הכפרה היא בדם ע"כ הוא כפרה על הנפש לבד, ואברים ופדרים אין עיקר הכפרה תלוי' בהם, וממילא גופו של אדם שהוא בהתדמות אברים ופדרים אין לו עיקר כפרה בקרבן, ולכן קודם יעקב לא תיקנו תפילה כנגד זה, אבל יעקב שהעלה את הגוף למדרגת הנפש

שלחני ואלכה וגו'. פירש"י כיון שנולד שטנו של עשו וכו' שעשו דומה לקש ויוסף ללהבה ולהבה' שולטת למרחוק. ויש להבין הלא עוד הי' לו ליצאע"ה לעשות כל הביורורין שעשה אח"כ במקלות. ויבואר עפ"י מ"ש האר"י ז"ל בענין גלות ישראל שהיא רק לברר את הניצוצות הקדושים, א"כ אם לא חטאו ישראל היאך היו מתבררים, וכתב הוא ז"ל שאם לא חטאו ישראל היו כל הניצוצות הקדושים באים אליהם מרחוק לארצם, יע"ש. וזו גופא היתה כוונת יצאע"ה אחר שנולד יוסף ששולט למרחוק, חשב שיהי' בכחו למשוך כל הניצוצות שמה לא"י ולשם יבואו אליו, ומה שלא הי'

אפילו על
on the level
his own

אשר
אשר
אשר

Pro to ?
there was
a deep
corresponding
אשרית ונפשי

2

משמאל

ילו הפנים של מעלה מכוסים, וכתוב כי על כסי' ואין השם שלם ואין הכסא שלם שימחה זרעו של עמלק. ויש לומר א שהי' מטמא במשכב זכור כברשי' זה רעה היתה לו בזה, כי בכתבי הארז"ל וסא זה פוגם באר"א, גימטריא מילוי שני צת אקיי"ק הוי' במילוי יודי"ן ורצה וגמם בשרשם, אך נפל שדוד לפני ישראל ששע [וי"ל שבכוונה שלח מרע"ה את וסע שבשמו אות ה"א וא"ו מחוברין היפוך אק המפריד], ונתקיים בישראל (תהלים יח ה') מן המצר קראתי י"ק ענני במרחב ק [וי"ל שתיבת במרחב בו אותיות חרב מהת להא דכתיב (שמות י"ז ג') ויחלוש וסע את עמלק ואת עמו לפי חרב, וכך א מכת חרב מפרידה בין הראש לגוף, נמדד כמדתו, ונהפוך הוא שישאל השיגו צלת החיבור כנ"ל, ועמלק מכת חרב היפוך שח מן חבר]. וע"כ לעולם זאת על ישראל בכה החיבור שבהם שהם עם אחד, מטעם י"ל נוצחין את עמלק, וע"כ נאמרה כל הפרשה בלשון יחיד:

ש לומר שזה הענין הוא בימים הנוראים שאומה"ע באין ומקטרגין וישראל עדרים בשופר קלא פנימאה את עולם עלין כנ"ל, ואח"כ ביהיכ"פ המקטרג עצמו עיד עליהם שהם עם אחד ושלוש מתווך יניהם, וע"כ נאחזו בשרשם כנ"ל, בזה עצמו חזין דינא נגד עמלק ראשית גויים פדיו כל הגויים נמשכים, וישראל יוצאים בדימוס:

י"ל דהיינו הק דבמוכות ישראל יוצאין ובאין בידם לאות שנצחו דינא, דהנה צמז' ז"ל (מנחות כ"ז) ד' מינים שבלולב ונים מהם עושין פירות ושנים מהם אין עושין ידות, ואמרו ז"ל (ויקרא פ' ל' סי' י"ב) וצד הקב"ה יוקשרו כולם אגודה אחת והן נספין אלו על אלו, והפירוש כבר הגדנו בכל אחד מוסר וזכותו לציבור והוא תכלית נשמות, א"כ בזה מראין ישראל את הכח שבו נצחו דינא:

שם

פרשת תבוא

שנת תר"ע

בתנחומא צפה משה ברוה"ק וראה שבהמ"ק עתיד ליחרב והביכורים עתידין ליפסק צמד' והתקין לישראל שיהיו מתפללין שלש פעמים בכל יום. להבין הדברים דהנה במדרש (ב"ר פ"א סי' ד') אין ראשית אלא ביכורים בשביל ביכורים, עיי"ש. ולהבין דבריהם דהנה בזה"ק (ח"ב ע"ט:) על הפסוק הגדתי היום לה' אלקיך וז"ל אינן בעיין לאחזאה ולאודאה דבגיני דחסד עילאה וזכאן לכל האי ושריין בארעא ועאלן לההיא ארעא ועבד עמהון כל אינו טבאין ובג"כ הו' אמרי מלין אלין לכהן כו' משום דאחי מסטרא דחסד, עכ"ל. וע"כ נאמר ויתן לנו לשון מתנה. והנה זה הוא עיקר הכוונה בבריאת שמים וארץ להיות האדם מודה להשי"ת שבראו מצד החסד וכו', כמ"ש כל זה הרמב"ן ז"ל (סוף פ' בא) עיי"ש דבריו כי נעמו. וזהו שבזכות ביכורים נברא העולם, שהענין מה שביכורים מורים עליו וזהי כוונת הבריאה. והנה בביכורים יש שלשה דברים, ¹הבאה ותנופה והנחה, ²קריאה, ³והשתחויה, וזה כנגד מחשבה דיבור ומעשה, הבאה ותנופה והנחה הן מעשה, קריאה דיבור, והשתחויה מחשבה דכל הברואים הולכים כפופי קומה, והאדם שיש לו שכל הולך בקומה זקופה, ואם הוא בא בהשתחואה שהיא כפיפת קומה להשי"ת, בזה מורה שהוא מבטל אף שכלו להשי"ת. וע"כ ביכורים מצוה חביבה מאד, שהיא מצוה הנעשית בכל ג' חלקי האדם, והם כנגד נפש רוח ונשמה, וענינה מורה על הענין שתכלית בריאת העולם היתה לזה, וע"כ כשראה מרע"ה שביכורים עתידין ליבטל ביקש תקנה, ואף שהרבה מאוות בטלות בחורבן בהמ"ק, נרגש יותר על ביטול מצות ביכורים והוא לגודל מעלתה, ולכן התקין שלש תפלות, דתפלות אבות תקנום, אברהם שחרית, יצחק מנחה, יעקב ערבית, וכל אחד ואחד מהם השיג מעלה יותר. דכל ענין

משמאל

קנה

תפלה היא ביטול והכנעה להשי"ת כמ"ש הרמב"ן (סוף פ' בא) ע"י שמה. ואע"ה הי' שכל, כמ"ש חז"ל (ב"ר פ' ס"א) שתי כליותיו נובעות חכמה, והוא מחמת שאחד הי' אברהם וביטל הע"ז שהיא טעות מצד השכל וקידש את שכל' במה שביטל' כל השכל שלו להשי"ת, ע"כ הי' שכרו ששכלו נעשה כולו קודש וכליותיו נובעות חכמה. והוא כעין שאחז"ל (ברכות ז') בשכר ויסתר משה פניו מהביט זכה לותמונת ה' יביט, וע"כ תיקן תפילת שחרית תפילת הבוקר שהוא לשון ביקור שיבקר אדם בשכלו, ובזה"ק (ריש פ' לך) דאברהם הוא נשמתא, ולכן נבחן ונצרך אברהם במצרים דשם הוא מקום ע"ז וכישוף וחכמת מצרים שהיא מצד השכל דקליפה, ויצחק עלה למעלה עוד יותר, שלא בלבד השכל אלא אף את הנפש הקדיש וביטלה להשי"ת ויצחק הקריב את נפשו לה', ולכן נצרך ונבחן בפלשתים דקליפה שלהם היא ליצנות כמבואר במדרש (ב"ר פ' ס"א) "ובמושב לצים לא ישב" זה אבימלך והיא הקליפה בדיבור שהוא מכחות הנפש, כמ"ש (בראשית ב') "ויהי האדם לנפש חי" וכת"א לרוח ממללא, ולכן תיקן תפלת מנחה מלשון מנוחה, ומנוחה מתחמת לנפש כמ"ש המהר"ל ז"ל, ובקרבן מנחה כתיב נפש כמ"ש (ויקרא ב') "ונפש כי תקריב קרבן מנחה" ויעקב תיקן תפלת ערבית, כי הוא קידש עוד יותר שגם הגוף יתקדש ולא ראה טפת קרי מימיו, וזה שהקריב שלמים שלא מצינו רק ביעקב בראשונה כמ"ש (בראשית מז) "ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק" דשלמים נקראים משום שיש בהם שלום למזבח ולכהנים ולבעלים (ת"כ ורש"י ויקרא ג' א'), ונקרא (בראשית כ"ה כ"ז) "איש תם יושב אוהלים" ותם הוא גם מצד הגוף, ונאמר (מכה ז' כ') "תתן אמת לעיניך" והדברים עתיקין, ולכן נבחן ונצרך אצל לבן, ולכן נקרא ארמי שרימה באנשי מקומו, והוא רמאי ואנשי המקום רמאים

וממדרגתו. וז"ש ולא נתן ה' לכם לב לדעת.
שאם הי' להם רצון ותשוקה הי' נותנין להם
מן השמים, א"כ הי' החסרון מצדם. והי'
הענין שבשבת בנקל לשוב בתשובה כמו
שאמרו שבת בו תשוב. דהנה באמת האדם
שחטא ונעקר מכלל ישראל איך יכול לבוא
לתשובה, כי הוא רחוק מאד. אך מהמת
הרצון והחשק של האדם לשוב לשרש
כמקדם, עי"ז הוא יכול לבוא לתשובה כנ"ל.
אך לזה הרצון ג"כ קשה מאד לבוא, מאד
שעדיין עומד מבחוץ מאין יבוא לו הרצון.
אך בשבת שהיא עת רצון, ובפרט במעשה
שהיא רעוא דרעיון ונפתח הרצון העליון
למעלה וכמים פנים אל פנים, כמו כן נפתח
אצל האדם רצון ותשוקה לבוראו, ע"כ שבת
היא זמן תשובה:

ובזה יובן מנהג החסידים שמקדימין
הסליחות במוצש"ק תיכף אחר הצתת
לילה, כי כל מה שיכולין לקרב לשבת טוב
יותר, מחמת שאו היא עת רחמים ורצון ושפת
תשובה וכנ"ל. והבן כ"ז:

למסעודת הנשואין של בני יעקב שי
בגמ' ברכות (ו') תניא א"ר חלבו כל
הנהנה מסעודת חתן כו' ואם משמע
מה שכרו זוכה לתורה שניתנה בחמשה
קולות, ר"א אמר כאילו הקריב תודה כו',
הנב"י אמר כאלו בנה אחת מחורבות ירושלים
ונראה כי ענין המצוה לשמח חתן וכלה
הוא, באשר חתן וכלה הם חומרי
יצורה שהם הפכים, ולאחדם באופן שהצורה
תשאר צורה ולא תטבע בחומר, זה א"א כי אם
ע"י שמחה, כמ"ש הרב ז"ל בסידור בפתח
המקוה ששמחה היא דבר למעלה מן ההפכים,
כמו שנראה בחוש שאדם בעת שמחתו סובל
גם שונאו יע"ש. וז"ש מה שכרו שזכה
לתורה, כי עליונים ותחתונים הם חומר
יצורה והם הפכים, ובזה"ק שעליונים אינם
יכולים לסבול אפי' מדא דהאי עלמא.
באמצעות התורה מתאחדין עליונים ותחתנים
כי התורה היא למעלה למעלה כנודע, ומלובשת
בענינים גשמיים כדין השור והבור וכדומה.

ולהנ"ל יובן, דהנה באמת בפנימיות כלל ישראל הם אחד, רק שמחמת הגופים געשה פירוד, וע"כ אם היו עושים המצוה בשמחה, דהיינו מהפנימיות הלב כנ"ל, ממילא היו מתאחדים, כי בפנימיותם הם אחד, ולא היתה שנתת חנם ביניהם וזה תלוי בזה :

ובזה יובן מאה"כ תחת אשר לא עבדת וגו'. והקשה כ"ק אאמו"ר וצלה"ה הרכ"מ בשם הרה"ק ר' משה ליב מסאסוב ז"ל מדוע מחמת מניעת השמחה מגיע עונש גדול כ"כ? ולהנ"ל יובן דכשאין עושין בשמחה מפנימיות הלב, רק כמצות אנשים מלומדה, אז אין המצוה נחשבת כ"כ, ומסתעפת מזה שנתת חנם וכנ"ל. והבן :

ברשי"י זל (כ"ז כ"ד), י"א ארורים כנגד י"א שבטים וכנגד שמעון לא כתב ארור לפי שלא ה' בדעתו לברכו לפני מותו וכו'. י"ל הפירוש דבאמת ישראל הם ברוכים מברכת יעקב אבינו ע"ה, וע"כ בעצם לא חלה עליהם קללה כלל, כי אין ארור מתדבק בברוך, והקללה היא רק בחיצוניות לדחות חטא, כמו שהחטא הוא רק במקרה לא בעצם, אבל שבט שמעון שלא נתברך, אם ה' מקללו היתה חלה ח"ו בעצם, וזה לא רצה בשום אופן לקלל ח"ו שבט מישראל.

והכן :

ולא נתן ה' לכם לב לדעת. להבין מה חטאם בזה ומה מוכיח. אך האמת שבשמים אין מקמצים כלל וברצונו יתב"ש להשפיע כל טוב, אך המניעה היא מצד המקבלים שאינם ראויים לקבל ועומדים מרחוק. אך באם האדם יש לו תשוקה רבה להתקרב להשי"ת, ממילא נמשך ונתקרב למקום ששם תשוקתו. וכמו שאמר כ"ק אאמ"ר וצוקללה"ה בדברי המשנה עירובין (מ"ט:) ה"י מכיר אילן או גדר ואמר שבייתתי בעיקרו קנה שם שביתה, ואמר הטעם כי במקום שרצונו חשקו להיות שם הוא. וע"כ אם יש לו תשוקה להשי"ת באמת, יכול להשיג אפי' דברים שגבוהים ממנו

כמבואר במדרש (ב"ר פ' ס"ג) וזה היפוך
מדת תמימות ואמת. וע"כ תיקן תפלת
ערבית שהיא כנגד אברים ופדרים, דערבית
היא אף שהוא בחשכות ואינו מאיר לו השכל
ג"כ יבטל כחותיו ונמשך להשי"ת והוא כנגד
אברים ופדרים שהם חלקי הגוף שבקרבן.
ולכן כשראה מרע"ה שביכורים עתידין
להבטל תיקן שלש התפלות, דכל מה שיחסר
בהעדר הביקורים ישלימו שלש התפלות
הנ"ל, והבן:

ולפי האמור יובן מ"ש חז"ל בתנחומא
תזכו ותשנו לשנה הבאה, דלמה דוקא
בביקורים, ולפי האמור דביקורים הם ביטול
יובן היטב, דאחר שמבטל כחותיו להשי"ת
הוא בעצמו כאפס וכאין, א"כ זוכה לשנה
הבאה, וכמו תבואה אימת קגביל לבתר
דבלי משום דהזרע נתבטל לכדור הארץ משיג
הזרע חיות מחדש ומתחיל לצמח, כן האדם
אם הוא מבטל א"ע להשי"ת כולו וכאפס
ואין נחשב לגבי עצמו מתחיל שוב לצמח:

ולא שכחתי. פירש"י מלברכך על הפרשת מעשרות. ותמוה דהא ברכות דרבנן. והנה כ"כ אאמו"ר וצלה"ה אמר בשם שו"ת ר"י מגא"ש דקאי על ברכת שהחינו. כוונת הדברים כי עיקר המצוה הוא החיות והשמחה ותשוקת האדם למצוה, דהיינו שהוא עושה המצוה מפנימיות הלב, וע"כ הוא משתוקק מחי תבוא לידו המצוה ויעשנה, וכן אמה"כ (במד' כ"ג) הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא ופירש"י שעומדין משנתן שחרית וחוטטין המצוה כו', וזה מורה על גודל ההשתוקקות להמצוה. וזה לא נמצא אצל או"ה רק אצל ישראל, שהפנימיות שלהם היא טובה. וע"כ בלעם שצפה וראה מעלת ישראל שיבח אותם בזה שלא נמצא אצל זולתם. וע"כ ברכת שהחינו היא דאורייתא. כי זה עיקר המצוה כשעושה בשמחה וחיות כנ"ל, וזה מורה ברכת שהחינו כמוכח :

**ובזה יובן מאמרם ז"ל (יומא ט':) שחורבן
הבית הי' בשביל שנאת חנם. ולכאורה
הלא בכתוב מפורש תחת אשר לא עבדת וגו'.**

אברהם ושרה
בן הקדש
3
in place
זיכרון

The excitement
the risk of
its operation

משמאל

לים אף פרנסה בכפלים, דלהשפעת
זה יש שני ענינים, חדא המשכת השפע
דרי, והשנית שיבוא לאדם, כי כמה
זים ומקטריגים הסותמים את פתח הורדת
פע למטה וכמה דינים עוברים על השפע
א אחר שיצא מהמקור ואיך ירד למטה
בלבוש חומרי מאד וגם או בדקות וכמה
א כי ה' שיהי בו כידוע זה בספרים,
: כמו גאולה שיש בה שני הענינים הסרת
פע והנתינה, ואין ביניהן אלא שלגאולה
ית המונע קודם ובפרנסה הנתינה קודמת
דכ הסרת המונע, וזהו שאמרו ז"ל
הדם ק"ח. קשין מזונותיו של אדם
דעת ים סוף, היינו דמהר"ל כתב דענין
דעת ים סוף הוא סילוק החומר ובוזה"ק
דרי ז"ל שהוא התגלות אורות גדולים
ד. ובודאי הא והא איתא הסרת המונע
מה אלקית, וע"כ מדמה לה מזונותיו של
דם שיש בהם נמי שני ענינים אלה:
פי האמור יש לפרש הענין שבין יעקב
ליוסף, שיוסף רצה שיוקדם מנשה
צרים ויעקב הקדים אפרים למנשה, דיש
עד דענין ומהות מנשה הוא הסרת המונע
" יושב לפני יוסף והוא הכניס את שמעון
ית האסורים כבמדרש (פ' צ"א), ושמי
ה צ"ו כי נשני אלקים את כל עמלי,
צמל הוא המונע, ואפרים מהותו התפשטות
זה אלקית ושפע ה' והי' רגיל לפני יעקב
לפחד, ושמו מורה ע"ז כי הפרני אלקים
רץ עניי, והנה יוסף הוא גואל ובגאולה
רת המונע קודמת ע"כ רצה להקדים את
שה, אבל מדת יעקב היא המשפיעה כידוע
בינים ומפורש בכתוב האלקים הרועה
זי הוא פרנסה, וידוע דכל הצרכים בכלל
בסה ובפרנסה הנתינה קודמת ע"כ הקדים
אפרים, והנה במדרש שם שפרנסה
זה מן הגאולה ע"כ אולינן בתר פרנסה,
ז דינא כיעקב אבינו והקדים אפרים
למנשה:

ד יש לומר בענין אפרים ומנשה וסברת
יעקב ויוסף, כי לשון מנשה יש לפרש
שכן נושה, עפ"י מה שהגיד כ"ק אדמו"ר
הגדול וצללה"ה מאלכסנדר בפירוש

שם

ויחי

משמאל

שלז

הכתוב שנאמר בדוד המע"ה (שמואל א' כ"ב)
ויתקבצו אליו כל איש מצוק וכל איש אשר
לו נושא (א' במקום ה') וכל איש מר נפש,
ופירש הוא וצללה"ה על עבודת ה' כל איש
שהיתה נפשו בצרה ומצוקה על מה שהרגיש
מצבו כי ברע הוא, וכל איש אשר לו נושה
שידע בעצמו שהוא בע"ח גדול מחובות
הלבבות, והי' לו בעצמו הנושה שהי' נושה
בעצמו בחזקה לשלם את חובתו, וכל איש
מר נפש שהיתה נפשו מרה עליו על התרחקו
מאת פני ה', עתה"ד. וכן יש לפרש שענין
מנשה שהי' לו נושה כנ"ל, ואפרים הוא
התפשטות הארה אלקית, ודעת יוסף היתה
שצריך להקדים את מנשה, כי לפי גודל
הידיעה שבאדם איך מצבו ונושה בעצמו
והצמאון גדול אצלו, באותה מדה יכול לקבל
את ההארה האלקית, ואם יחסר לו הצמאון
אי אפשר לו לקבל, וכמ"ש (משלי כ"ז) נפש
שבעה תבוס נפת, אך יעקב"א ע"ה לא הסכים
עמו להמתין בעבודה על הצמאון והנושה,
אלא יהי' איך שיהי' יקדיש את עבודתו
בתורה ובתפלה אף שבלי צמאון אינו מקבל
חיות אלקית ממנו כמו האוכל כשהוא שבע
שאינו מתעכל במעי, מ"מ יכול להשיג עכ"פ
מזה צמאון וכמ"ש (תהלים ל"ד) טעמו וראו
כי טוב וגו', ולרמוז זה הקדים את אפרים
לפני מנשה:

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה.
פירש"י שנסתלקה הימנו שכינה לפי
שעתיד ירבעם ואחאב לצאת מאפרים ויהוא
ובניו ממנשה, ויש להבין במה נתפייס וחזרה
ונחה עליו רוח"ק, כי בודאי תחילה שנסתלקה
רוח"ק אף שעתיד לצאת מהם יהושע ושאר
הצדיקים, מ"מ נסתלקה רוח"ק כדי שלא
יתברכו הרשעים כבמדרש (פ' ס"א) שלא
רצה אברהם לברך את יצחק וכמשל שני
אילנות בכרך אחד אחד של סם חיים ואחד
של סם מות, כך לפי שעתיד לצאת ממנו
עשו, וא"כ תיגזר אם היתה בקשת הרחמים
שלא יצאו אלו לעולם אלא צדיקים לבד,
אבל מאחר שסוף סוף יצאו ירבעם ואחאב
ויהוא מהם למה חזרה רוח"ק אליו ונתפייס

לברכם, תחילה מה כסבור ולבסוף מה כסבור.
ונראה שבקשת הרחמים היתה שלא יפגמו
את השורש שיצאו מהם ואז הי' נוגע הקלקול
גם אל הצדיקים והי' בהכרח גם חלק הקלקול
מתברך, והיתה בקשת הרחמים שכל השבט
יהי' נבדל ומרום מהם, ולא יתפגם
בפגיתם ולא יתברכו הם בברכתו, וזה שאמר
קחם נא אלי ואברכם שהוא לשון הגבהה, כמו
שפירש כ"ק אבי אדמו"ר וצללה"ה בלשון
לקיחה הנאמר בלולב ובלשון הש"ס (סוכה
מ"ב). מדאגבחי' נפיק ביי, וקיחה ולקיחה
להם פירוש אחד כמו שפירש"י (שמות כ"ט),
וזהו שפירש"י זה שאמר הכתוב ואנכי תרגלתי
לאפרים קחם על זרועותיו, תרגלתי רוחי
ליעקב בשביל אפרים עד שלקחם על זרועותיו,
אף שלא מצינו כלל שלקחם על זרועותיו,
אלא הפירוש הוא שהגביהם והבדילם כנ"ל
כמשל המגביה את התינוק, ודו"ק:

אח"כ את ידיו כי מנשה הבכור, ובתרגום
אחכמינן לידוהי, ויש לפרש שהכניס
החכמה גם באברי הידים ולא שהמוח לבד
השכיל, וכן הוא בא"ע שכתב "כאילו ידיו
השכילו מה שהוא רוצה לעשות", ולדעתי הוא
כענין שנאמר (תהלים ע"ח ע"ב) "ובתבונות
כפיו ינתחם שנתן ה' תבונה בכפים. וכמ"ש
בספר קול שמחה אהא דכתיב במלאכת
המשכן אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה
שדרשו ז"ל אפי' בהמות, ופירש הוא ז"ל
שאפי' חלק הבהמיות שבאדם, וכן פירשנו
במק"א הכתוב (משלי ל"א) "ותעש בחפץ
כפיו", והוא כענין שאמר דוד המע"ה "חשבתי
דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך" ובמדרש
(ריש פ' בחקותי) בכל יום אני מחשב למקום
פלוגי ולבית דירה פלוגית אני הולך והיו
רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי
מדרשות, וזו היתה מדתו של יעקב"א ע"ה
שגופו שב להיות שכלי' וגם גופו השכיל
להקדים את אפרים, והיינו טעמא שתיקן
תפילת ערבית שהיא כנגד אברים ופדרים,
שעיקר הקרבן הוא הדם כי הדם הוא הנפש,
והאברים והפדרים הם לעומת גוף האדם
והוא ע"ה העלה את הגוף למדרגת הנפש,

His hands
acted with
wisdom

So lofty
that you
only be one
Jibor
epi created
most

(5)

ע"כ אצלו היו האברים והפדרים נמי עיקר הקרבן כמו הדם, ותיקן תפילת ערבית כנגדן. ומהאי טעמא מצינו בו הראשון שהקריב שלמים אף שלא הקריבו בני נח שלמים, כי אכילתו היתה כמו קרבן. ובוה יש לפרש הא דאיתא בזה"ק ששבת הוא יומא דנשמתא, אף שיש נשמה באדם גם בימי החול, היינו דשבת הוא נחלת יעקב וכמו שיעקב ה' גם גופו במדרגת נשמה, כן שבת יומא דנשמתא, היינו דגם הגוף צריך להיות במדרגת נשמה, וע"כ אכילת שבת היא קודש ואינה מגשמת כדאיתא בשם האר"י ז"ל.

ויקרא יעקב אל בניו. במדרש (פ' צ"ח) ר' יודן ור' פנחס, ר' יודן אמר ויקרא יעקב לאל להיות עם בניו, ר' פנחס אמר זימנו לבניו, אמר ר' אבון עשאו אפוטרופוס על בניו. נראה לפרש. ר' יודן אמר שיעקב אבינו משך האלקות להיות עם בניו כמ"ש (במדבר ל"ה) כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל, ובאשר האלקות תהי' בהתגלות זה עצמו ימשוך את לב ישראל אחרי ה', ויהיו שמים וארץ על מכונם, ויתקיימו בהם כל הברכות כימי השמים על הארץ. ור' פנחס אמר זימנו לבניו, היינו כמי שמזמין לפני חבירו דבר שאם ירצה יטלנו, והכל תלוי ברצון המקבל, כן האלקות תהי' מזומנת לפני ישראל וכל מי שרוצה ליטול את השם יבוא ויטול, וכמו שכתוב (דה"א א' כ"ו) אם תדרשנו ימצא לך ואם תעזבנו יזניח לעד, וכן כתוב (ישעי' נ"ה) דרשו ה' בהמצאו. ור' אבון אמר עשאו אפוטרופוס על פניו, כמו שהאפוטרופוס מנהיג את היתומים ואינם נעזבים לרצונם אלא מסבב סיבות שילכו בדרך ישרה לא יכשלו בה, כן השי"ת יהי' מסבב סיבות אשר סוף כל סוף ישובו תחת כנפיו, וכענין שאמר הכתוב (יחזקאל כ') אם לא ביד חזקה וגו' אמלוח עליכם, וכמו שאמרו ז"ל (סנהדרין צ"ז:) שאם אין ישראל עושין תשובה הקב"ה מעמיד עליהם מלך כהמן. ויש לפרש באופן שכל דברי חכמים קיימין, ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי. והיינו דר' יודן מיירי מהגשמות, שנשמות

ישראל לעולם ראויין להשראת השכינה, ובנשמות לעולם יאיר אור אלקי, ואפי' שהגופין והנפשות בלתי ראויין, וע"ז אמרו ז"ל (יומא נ"ז.) אפילו בזמן שהם טמאים שכינה שרוי' ביניהם, כי הנשמה שבישראל טהורה היא. ור' פנחס מיירי בנפשות שלפני הנפשות מוכנה ומזומנה האלקות אם ירצו להמשך אחר השי"ת, השומע ישמע והחדל יחדל, כי נפש הוא לשון רצון כברש"י חולין (ק"כ.) נפש משמע כל דבר המלישב דעתו של אדם וכו', כמו אם יש את נפשכם שהוא לשון תאוה וקורת רוח שהנפש נהנית ממנו, א"כ הכל תלוי בנפש עצמה ממה שהיא נהנית ויש לה קורת רוח אם באלקות היא מושכת עלי' הארה אלקית, ואם ח"ו להיפוך הוא להיפוך, ובנפש יצדק מאד הלשון זימנו לבניו. ור' אבון מיירי בבחי' הגוף הנולד מטפה סרוחה ומטבעו להמשך אחר חומריות והוא כמו יתומים קטנים שצריכים הדרכה והנהגה:

ויש לומר עוד שזה ענין שלשה מיני הזמנים המקודשים שבישראל שבת ויו"ט ור"ה, שבשבת יש הארה לכל איש ישראל ואפי' ע"ה אימת שבת עליו, ושבת קבוע וקיימא, יו"ט הוא לפי הכנת כל איש ואיש, ר"ה הוא יו"ט של דוד המלך כרועה עדרו ירעה וכמ"ש (יחזקאל ל"ז) ודוד עבדי נשיא להם לעולם:

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. במדרש (פ' צ"ח) ר' סימון אמר מפלת גוג הראה להם, המד"א באחרית הימים תהי' וגו', ר' יהודה אמר בנין בהמ"ק הראה להם המד"א והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' וגו'. נראה לפרש דהנה לעיל מינ' במדרש "האספו" ר' אחא אמר הטהרן ורבנן אמרו צוה אותם על המחלוקת אמר להון תהון כולכון אסיפה אחת, ופירשנו דשניהם לדבר אחד נתכוונו, כי איך אפשר שיהיו כולם אסיפה אחת הלא אין דעתם של בני אדם שוות? אלא כשכל אחד ואחד מטהר את לבו ואין לו אלא לב אחד לאביו שבשמים נמצא כולם פונים אל

מרכז אחד או כולם נמשכים לשרשם וזהו ישראל הוא אחד, ואז יתכן שיהיו כולם אגדה אחת. וע"כ אמר ר' סימון מפלת גוג הראה להם, והיינו עפ"י מה שהגיד כ"כ אבי אספה וצללה"ה שיפת אין לו אחיזה אלא בהצנעה כי כל זכותו היא משום זיקת שם ויפת"ה השמלה"ה ושמלה היא חיצונית, עכ"ל. וזה עוד להוסיף בזה דברים, שבמדרש שם שם נתאמץ במצוה ויפת נמשך אחריו, א"כ שם ההתעוררות שהיא מפנימיות הנפש והיא כולה ע"י שם, ויפת שנמשך אחריו הוא בלה התאמצות והתעוררות פנימית ע"כ אין ל אחיזה אלא בחיצונית, וע"כ לעתיד שיבין הזמן שישראל יגיעו למדרגתם שהם פנימה תתעורר ביפת רוח קנאה ע"ז שזה הענין ש בו כלל, ומהו תהי' נעשה מלחמת גוג והם שהם בני יפת ומשם תהי' מפלתו, וזה לקבורה שהיא חיצונית האדם, שבה לא היא אחיזתו, שהגוף הוא כמו שמלה חיצונית לעצם האדם שהוא הנפש. וע"כ כשהשבת התאספו, היינו שטיהרו את לבבם ככל שם לבוא או למדרגה פנימית הנקודה הפנימית שבלב, ע"כ אמר ר' סימון שהראה לה מפלתו של גוג שהיא נאותה למדרגה שהיתה אז, ור' יהודה אמר בנין בהמ"ק הראה להם, שלא לבד הסרת המונע אלא גם מעלתם ומדרגתם של ישראל שהם פנימי ויזכו לעתיד לבנין בהמ"ק מן השמים שהם תכלית מעלת ישראל שמורה שהם פנימי וע"כ נקרא בהמ"ק לבנון שהוא לשון כבמדרש (ויק"ר פ' א') והלב הוא פנימי האדם, ובמדרש איכה (בפתיחה סי' ס"ז) ש רעתך כי מר כי נגע עד לבך זה בהם שנאמר והיו עיני ולבי שם:

והנה שבת היא פנימיות שבפנימיות דנשמתא, וע"כ אין בנין בהמ"ק ד שבת, ובוה יש לפרש מה שאנו אומרים בזמירות אהבי ה' המחכים בבנין אריאל ב השבת שישו ושמו כמקבלי מהן נהליה דהנה ישראל במתן תורה עלו אז במדרג גבוהה מאד, כל אחד ה' בהמ"ק וכמו שז"ל (סוטה ג') קודם שחטאו ישראל ה' שכינה שורה עם כל אחד, וכל אחד כע

brought to you by

Jealous: our

בנין? (but just the removal of the negativity i.e. ego)

בנין? (but just the removal of the negativity i.e. ego)

We more than anything else, that's why we're all here.

This explains the text. We become like a person on

האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. במדרש (פ' צ"ח) ר' סימון אמר מפלת גוג הראה להם, המד"א באחרית הימים תהי' וגו', ר' יהודה אמר בנין בהמ"ק הראה להם המד"א והי' באחרית הימים נכון יהי' הר בית ה' וגו'. נראה לפרש דהנה לעיל מינ' במדרש "האספו" ר' אחא אמר הטהרן ורבנן אמרו צוה אותם על המחלוקת אמר להון תהון כולכון אסיפה אחת, ופירשנו דשניהם לדבר אחד נתכוונו, כי איך אפשר שיהיו כולם אסיפה אחת הלא אין דעתם של בני אדם שוות? אלא כשכל אחד ואחד מטהר את לבו ואין לו אלא לב אחד לאביו שבשמים נמצא כולם פונים אל

We do you know for all that diff? I feel our job to correct our life

אה לי

בשלה

שם

נט

יעקב אחיד באילנא דחיי דלית ב' מותא לעלמין וש"נ ועל כן יעקב אבינו לא מת (תענית ד).

וג"ל שזסה"כ נעשה אדם בצלמנו שכן "אדם בצלמנו כדמותנו" עולה כמנין "אדם הראשון" עם "יעקב" וזהו שאנו אומרים לעולם יהא אדם (יעקב דוגמת אדם) ירא שמים בסתר (סתר עולה תוכן כברו) ובגלוי שה"ס לב עלמא דאתכסיא ופה עלמא דאתגליא ומפרש ומודה על האמת בפה ודובר אמת בלבבו וע"כ קרא הש"י "יעקב יעקב" ב"פ שכן היה תוכו כברו.

וע"כ היו לו ב' נשים, לאה עלמא דאתכסיא נגד הלב ורחל עלמא דאתגליא נגד הפה וע"כ זכה יעקב לחותמו של הקב"ה, תתן אמת ליעקב כי העביר מסמרא דלי' את הנחש — שהוא השקר — מעלמא כנ"ל (זהר בראשית לה :) רמז לדבר ש'ק"ר נומ' של ק'רן ש'ן ר'גל ג' אבות נזיקין והנה יעקב איש תם מכטל אותם.

וז"ש יעקב : עם לבן גרתי ודרשו חז"ל ותרי"ג מצות שמרתי שכן הרמ"ח מצות עשה המה כנגד הרמ"ח אברים והשם"ה לא תעשה כנגד השם"ה גידים וכתוב ויבא יעקב של"ם שלם בגופו בשלמות

הרמ"ח אברים ושם"ה גידים ולכן יעקב איש תם עולה "רמ"ח אברים" עם "שם"ה גידים" וע"י התרי"ג מצות ששמר נשמר כל גופו שיהיה בשלמות.

וע"כ בשעה שהי' יעקב אבינו נפטר מן העולם קרא לבניו וא"ל ושמעו אל ישראל שבשמים אביכם, שמא יש בלבכם מחלוקת על הקב"ה א"ל שמע ישראל אבינו כשם שאין בלבך מחלוקת על הקב"ה כך אין בלבנו מחלוקת אלא ד' אלקינו ד' אחד (כ"ר ויחי) כי מה שהנחש פגם בד' אחד וכמ"ש ונרגן מפריד אלופ שכן "אלוף" עולה לב — עם — פה וכן א'ל'ו'ף נומ' א'מרי פ"י ו'הגיון ל'בי והוא היה מפריד הפה מהלב כנ"ל ויעקב שכל עובדותיו הי' לשמא דקב"ה (זהר תולדות קמ"ב) ע"כ ייחד האלופ וז"ש (זהר ויקרא יב.) לית אלופ אלא קוב"ה — והבן. וע"כ זכה יעקב לתפארת (זהר ויצא קנ"ג) יען שהיה כלול מרחמי ודינא (זהר נשא קמ"א) כי לית שלימו אלא רחמי ודינא (זהר פקודי רכ"ג :) וע"כ נקרא יעקב שלם (הקדמת זהר ה :) כי מה שפגם הנחש השלים יעקב כנ"ל.

ולכן כל זמן שזרעי' דיעקב היו במצרים לא נשתעבדו עד שמת

משמואל

ו ישרים כמ"ש עשה האלקים את
 ס ישר. אך אחר שלא המתין ונפל
 דינת ישר והיתה בו נטי' לצד הרע.
 ו הסעה ע"י דברי הנחש ואכל מעץ
 ת. ושפיר כתב האר"י שהחטא הי'
 נ המתין. שבלעדי זה לא היתה
 נטי' לצד הרע, ולא נטה להאמין
 די הנחש כלל, ולא הי' אוכל מעץ
 הדעת:
 זי דברי האר"י ז"ל יובן מה שהיתה
 תשובת אדה"ר שפירש מאשתו
 שנה. שזו היתה תשובת המשקל.
 די שהטאו הי' מהירות לכן היתה
 תשובתו מתינות:

דיר (פ' י"א) רבנן אמרו לן כבודו עמו
 ובמוצאי שבת ניטל ממנו זיוו
 דו מג"ע. והק' ביפה תואר היאך לא
 ש הקב"ה פן ישלח ידו ויקח מעץ
 ים בשבת. ונראה דהנה במדרש (סוף
 יט) א"ר אבא בר כהנא ואכלתי אין
 יב כן אלא ואוכל, אכלתי ואוכל. ועוד
 דס (פ' כ"א) ועתה וגו' אר"א ב"כ
 פ' שפנה לו הקב"ה פתח של תשובה.
 ג אין ועתה אלא תשובה וכו' והוא
 דין ודין פן אלא לאו. וקשה דבעירובין
 ג' הי' ר"מ אמר אדה"ר חסיד גדול
 כן סדא שנקנסה מיתה על ידו
 ב סתענית קל שנה ופירש מן האשה
 ל שנה העלה וזי תאנים על בשרו
 ל שג אן נראה דאחר שאכל מעץ
 פ' נבנו בו סדחת ויצונוס ורחות
 ת. תנן מעשה ר' יוסף דיליזאנה הידוע
 ול וסדל (ס' מ"א:) שלשה דברים
 גרין על הארץ על דעתו וע"ד קונו
 ש פס חס רב. הי' מוכרח במעשיו.
 אה וצנינים ורחות רעות שנכנסו
 מ סתענית רחל. אן לאחר
 גרין מרץ וקיבל ענישו במקצת.
 לט סתת פ' ע' ולא הי' מוכרח
 קסת. ע"כ אחר ול חסין גדול
 י. וי. כחור סה הי' אחר שנתגרש

שם

בראשית

משמואל

ז

מג"ע והי' בכחו לעשות תשובה. משא"כ
 במדרש מיירי קודם שחלו עליו העונשין
 א"כ הי' בהכרח ולכך אמר אכלתי ואוכל
 עוד ועל התשובה אמר לאו כיון שהרגיש
 שאיננו ברשותו וכנ"ל:

ובזה יובן לשון הכתוב "ועתה פן ישלח
 ידו" מהו לשון שליחת יד? הול"ל
 בקיצור פן יאכל מעץ החיים? אך זקנינו
 וצללה"ה מקצק אמר על מ"ש באברהם
 אע"ה "ישלח ידו ויקח את המאכלת" כי
 אבריו של אאע"ה היו נמשכין בעצמן
 לדבר מצוה. וכענין שאמרו במדרש (פ'
 בחקותי) בדוד המע"ה חשבתי דרכי ואשיבה
 רגלי אל עדותיך. אמר דוד רבש"ע בכל
 יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני
 ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי
 מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות.
 וכתב באמרי יושר הפירוש אפי' בלי כוונה
 ובלא מחשבה, ודייק במלת רגלי הכלים
 לבד, ולא הי' שייך לשון שליחת יד בדבר
 מצוה באאע"ה כי אבריו בעצמן היו
 נמשכין לזה אף בלי כוונה, אך בעקידת
 יצחק באמת לא היתה מצוה לשוחטו ולכן
 הוצרך לשליחת יד שהכריח את ידו.
 עכתד"ק. וז"ש כאן "פן ישלח ידו". דהוא
 מצד עצמו לא הי' רוצה בזה ולא היתה
 ידו נמשכת לדבר איסור אלא שהי' מוכרח.
 א"כ נקרא שפיר שליחת יד ובוה מיושבת
 קו' היפ"ת דבשבת הכוחות החיצונים
 נחלשין דכלהו ערקין ואתעברו מינה.
 ומאדה"ר בעצמו לא הי' שום חשש דהוא
 בעצמו לא הי' רוצה לעבור את פי השם:

וישמעו את קול ה' אלקים מתהלך בגן
 לרוח היום. מפשטות הכתובים
 נראה שהליכת השי"ת בגן לא היתה לצורך
 אדה"ר וחיה לדבר אליהם ולעונשם, אך
 זה הי' דרך אגב, וע"י ספורנו שכתב
 בזה"ל לרוח היום לרצון היום לעשות
 הדברים הנרצים באותו יום כמו שעשה
 בשאר ימי בראשית וכמו שעשה באותו
 יום קודם חטאם, ע"כ. ובמדר"ר (פ' י"ט)

מתהלך מהלך אין כתיב כאן אלא מתהלך
 מקפץ ועולה, עיקר שכינה בתחתונים
 היתה, כיון שחטא אדה"ר נסתלקה השכינה
 לרקיע ראשון וכו', נמי משמע שהדיבור
 לאדה"ר וחיה הי' דרך אגב, ונראה דהנה
 כל הדברים שאמר להם השי"ת לא היו
 עונשים רק תיקונים, שרצה הקב"ה ע"י
 להעלותם למדריגתם הראשונה ע"י שיקבלו
 עונשם לזככם, וכמו שיהי' באמת לימות
 המשיח. אך כל זמן שלא היתה התעוררות
 מצדם לא בא ג"כ לכלל זה לחפש תיקונים
 עבורם, אך אחר שהתחבאו ובושו בעצמם
 מחמת חטאם, ואחז"ל (ברכות י"ב:) כל
 העושה דבר עבירה ומתבייש בו מוחלין
 לו כל עונותיו, ואף שעתה לא היתה
 תשובה, אבל עכ"פ היתה גרם שתבוא
 ע"י התעוררות רחמים למעלה לחפש
 תיקונים עבורם:

ונח מצא חן בעיני ה', במדר"ר (פ' כ"ט)
 אר"א ב"כ כי נחמתי כי עשיתים
 ונח, אפי' נח שנשתייר מהם לא הי' כדאי
 אלא שמצא חן בעיני ה':
 להבין היאך שייך לומר שאינו כדאי
 עד שניחם הש"י גם עליו והלא
 התורה מעידה עליו צדיק תמים הי'.
 ובמדר"ר (פ' ל"ב) תאבד דוברי כזב וגו'
 מדבר בדור המבול וכו' יתעב ה' שאינם
 לא חיים ולא נדונים ואני כאשר עשו כן
 עשיתי, ומה ביני לבינם אלא שגמלתני
 טובה ואמרת לי בוא אתה וכל ביתך אל
 התיבה, ע"כ. והיא יותר פליאה שלא מצא
 בעצמו הפרש בינו לבין דור המבול:
 ונראה כוונת הדברים, דבאמת כל אחד
 ואחד לפי מעלת נפשו ולפי
 הכנתו מתולדתו ולפי מה שסיפק בידו
 לעשות, הוא צריך להרבות בעבודת ה'.
 וז"ש חז"ל (יבמות ק"א) וסביביו נשערה
 מאד מלמד שהקב"ה מדקדק עם סביביו
 כחוט השערה, וע"כ נח שהיתה נפשו
 גבוהה מאוד והיתה הכנתו מתולדה טובה.
 והי' לו סעד לתומכו כמ"ש את האלהים

א' דערלה ה"ג) דאכיל מן חברי' בהית
תכל ב' ואתם הרי אכלתם בתוך ביתו
השפעת החסדים למעלה ממדרגתכם, והרי
דעו מזה ותבינו שאין זה נחשב לכם
גלה אלא תוספת מעלה, מה שאין לכם
בלעד:

גמרא הדברים שהתורה ניתנה בזכות
אברהם, שהמשיך השפעות החסדים
הזו גדולים אפי' למי שאיננו בית קיבול
בל וכן הוא היו"ט של מ"ת שאפי' מי
זדין לא הגיע למדה זו להיות ראוי לקבל
זוהי החג הקדוש הזה. מ"מ אם רק רוצה
ל לבו ניתן לו בתורת חסד מדתו של
אאע"ה:

ננין שהקדמו נעשה ונשמע. יש לפרש
בהקדם דברי זוה"ק (ח"ג ק"ח): את
ז' אמאי הא אוקמוה, אבל שמיעה תלי בהאי
ר' עשי' לעילא, ובגין דישאל כד קריבו
דא דסיני והו' ברחימו דלביהו לאתקרבא
ב"ה אקדימו עשי' לשמיעה, דהא שמיעה
דבייתא ולבתר עשי' שמיעה בהאי שמיטה
א' וע"ד הוא פגים להאי שמיעה יתפגים
דעה דילי' וישתאר פגיוו ב' עכ"ל.
גדחת הרח"ו עשי' לעילא בינה, ויש לתמוה
כ"כ מהוזהר משמע שהשמיעה בבניה כי
ז' ממטריא ס"ג והעשי' במלכות וכאן כתב
להיפוך, עכ"ל:

א' כי אין לנו עסק בנסתרות, מ"מ כל
פספסות דאורייתא טבין. ויש לפרש עפ"י
ז' דהנה מ"ש כאן דעשי' בבניה לא חדת
ז' וזכר למדנו זה מדברי האריו"ל בסוד
ד' וזוהי אומר בחכמה ועושה בבניה, וכן
א' הרמ"ז בכאן כולם בחכמה עשית, ופי'
ס' שרשם בחכמה ועשית בבניה. הגם כי
ס' העשי' הוא במלכות ובניה הוא בלב
ס' הלב מבין, מ"מ י"ל ששני מיני עשי'
יש עשי' שהיא באברים כוונה לעשות
ז' כתוב וישלח אברהם את ידו, ויש
א' הבאה מחמת בינת הלב שכ"כ נתעצמה
ז' שבלב עד שהאברים מעצמם נמשכים
הז' ולא צטרך לכוון לעשות, וכמו כשרואה
ל גופל איננו צריך לכוון ולשלוח את רגליו

לסור מן המקום שלא יפול עליו הכותל, כי
באשר הדבר ברור בלא שום ספק שאם לא
יסור מן המקום יפול עליו הכותל וירוח את
גולגלתו וא"צ לזה ישוב הדעת, כן הוא נמי
בענינים אשר מצד התעצמות בינת הלב יודע
ומבין שכך צריך להיות בלתי שום שקלא
וטריא:

ויובן עוד יותר על פי דברי כ"ק זקני
האדמו"ר הגדול זצלה"ה מקאצק בפסוק
"ישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת
לשחוט את בנו" היינו שהוצרך לשלוח את ידו
ולא היתה היד נמשכת מעצמה לעשות, כי
מחמת שבאמת לא היתה כוונה השי"ת לשוחטו
אלא להעלהו בלבד, לא היתה היד נמשכת
מעצמה לעשות פעולה זו והוצרך לשליחת ידו,
כי בכ"מ היתה ידו של אאע"ה נמשכת מעצמה
לרצון השי"ת, עכ"ד:

ובסגנון זה יש לומר דה"ה דאם מחמת
עוצם בינת הלב האברים מעצמם
נמשכים לעשות אין זה נקרא שליחת יד.
ולפי"ז י"ל דהעשי' שהיא ע"י שליחת יד
מתיחסת למלכות, אבל העשי' שהיא על ידי
התעצמות בינת הלב או העשי' מתיחסת
לבניה, באשר מוצאה מבינת הלב וטפלה אלי'
ומתפעלת ממנה, וע"כ נמי העשי' שהיא
בכוונה וברעותא דליבא עד שהאברים מעצמם
עושים מתיחסת העשי' לבניה, אך באם העשי'
איננה כ"כ מרעותא דליבא והוצרך לשליחת
יד כנ"ל עשי' זו מתיחסת למלכות, שענין
מלכות ואדנות הוא לעשות ככל אשר יצוה אף
שלוו בל עמו ואין האברים מעצמם נמשכים
לעשות, וע"כ במעשה השי"ת לעולם העשי'
מתיחסת לבניה, וע"כ אומר ועושה כולם
בחכמה עשית כל לשון עשי' היא בבניה, ומ"מ
י"ל גם במעשה השי"ת בכל מקום כביכול
שעושה שלא לרצונו כמ"ש (בראשית ו')
ותעצב אל לבו, וכגון (שופטים י') ותקצר
נפשו בעמל ישראל, ובכלל כל העונשין
והגזירות שהביא על ישראל מאחר שהם היפוך
רצונו ית"ש, יש ליחסם למדת מלכות:

קיצור הדברים ששני סוגי עשיות הם, העשי'
שהיא בכוונה וברצון וברעותא דליבא
לעולם מתיחסת לבניה הלב, וכביכול למעלה

למשכיל למדת בינה, והמעשים אשר אינם
מסתעפין מרעותא דליבא או בלתי כוונה
מתיחסים למדת מלכות:

וכן י"ל נמי בשמיעה ששני מיני שמיעה הם,
כי שמיעה שהיא חודרת לעומק הלב,
והלב מתפעל ומתרגש ממנה ומקבלתו
בתשוקה ורעותא דליבא, מתיחסת לבניה,
ושמיעה שהיא בחיצוניות לפד, היינו שנשארת
בכלי האזנים בלתי ישים אליו לבו בתשוקה
והתפעלות הלב, מתיחסת למלכות, וזה עצמו
הוא הפרש בין שמיעה להאזנה, כי שמיעה
אפשר לה להיות בשטחיות המאמר בכלי
האזן לבד ועדיין איננו נוגע ללב, אבל האזנה
הוא כאשר ישים הדברים אל לבו ומקבלם,
וכמו שפרשנו מ"ש ב' בשלח ויאמר אם שמוע
תשמע לקול ה' האזנת למצותיו, שאין זה
כפל לשון במלות שונות, אלא שמיעה יכולה
להיות בחיצוניות לבד לכן הוסיף לומר והאזנת
למצותיו, וזהו איוון מצוות הנזכר בדברי
חז"ל, וזהו איוון גימטריא ס"ג הרומו לבניה,
ומעשה הן עשי' והן שמיעה יש מהן מתיחסות
לבניה ויש מתיחסות למלכות, ומ"מ אף
כששתיהן מרעותא דליבא כנ"ל ששתיהן
מתיחסות לבניה עדיין הפרש גדול ביניהן,
שמיעה היא תחילה בכלי האזנים ומשם חודרת
לפנים לתוך עומק הלב והיא מחוץ לפנים,
ועשי' כשבאה מפאת עוצם בינת הלב היא
תחילה בפנימיות הלב ומשם מתפרצת ויוצאת
לחוץ לאברים החיצוניים, והיא מפנים לחוץ:
ומעשה אין סתירה לדברי זוה"ק שפעם
מתיחסת שמיעה לבניה ועשי'
למלכות, ופעם להיפוך, שהכל תלוי באיכות
השמיעה והעשי', אם היא בעיקרה בבינת הלב
או בכלים החיצונים:

והנה בעבר עברי אמרו ז"ל (מכילתא ורש"י
ריש פ' משפטים) איוון ששמעה על הר
סיני לא תגנוב והלך וגנב או במוכר עצמו כי
לי בני עבדים והלך וקנה אדון לעצמו תרצע.
ומקשים העולם מה חטאה האיוון הרי שמעה
אלא שהוא לא ציית, הי"ל לרצע את הידים.
והתירוץ הוא שלא שמע מרעותא דליבא אלא
בשטחיות ולא שם אליו לבו, וע"כ נסתעף
מזה שלא קיים מה ששמע, כי אלמלי הי' שומע

9

לג

חנכה

נודה להשי"ת, ועל ידי ההודאה נוכה שוב לזיו השכינה וגם על זה נודה להשי"ת. ודע, שבחינה זו של "נהנה מזיו השכינה" הוא שיא הטוב והתענוג השייך במציאות, וכל שאר ההנאות הם טיט ורפש כנגד תענוג זה, וכאשר רצו לכטאות את המדריגה שזנכה כל אדם לעתיד לבא לקרבת אלוקים, נחלה בלי מצרים, תאודוהו בלשון "נהנים מזיו השכינה", ואין לשון בזה העולם היכול לכטא דבר זה יותר מביטוי זה, וע"ז הבחינה אמר רבינו שבחינה תודה הוא שעשועי עולם הבא, והיינו שיהיה כזה זיו השכינה, עד שמעצמו יצא מהארם ההודאה, שזיו השכינה וההודאה חד הם. ונראה שזהו בחינה של אני לדודי ודודי לי, השי"ת ישפיע עלינו מזיו השכינה, ועל ידי זיו השכינה נבא לידי הודאה.

והוא כעין מה שפירש הגר"א מוילנא בסוד מה שאמר חז"ל (יש ברכות ג): "כבוד היה תלוי למעלה ממיתתו של דוד המלך וכיון שהיה מגיע חצות לילה היה מונן מאליו", ומבאר הגר"א שדוד המלך היה נודם מתוך דבקות עצומה בהשי"ת, עד שכאשר הגיע זמן חצות, התחיל פיו לשיך מעצמו שירים נפלאים להשי"ת, ומהשיר ששר פיו לכד היה מתעורר, לפי שפיו היה כנור להשי"ת, וכן יהיה לעתיד לבא, שמרוב זיו השכינה יצא מעצמו השיר להשי"ת, שדבר זה יהיה התענוג הגדול ביותר, לומר להשי"ת.

וכרש"י מבואר כיסוד הזה, ששיקר ההודאה הוא בעולם הבא וההודאה כאן בעוה"ז הוא רק כדי שנתהגל להודות בעוה"ב, שכתב במסכת ברכות (ס"ג ע"ב) על הגמרא המבארת אופן חותמי ברכות שהיה במקדש, ומבאר רש"י (ד"ה ויבנה) בדרך שם כבוד מלכותו לעולם ועד עונים, שאחר כל ברכה היו אומרים ברוך שם, והמבדך אומר ברוך ה' אלוקי ישראל מן העולם ועד העולם, כן היו

ר' יצחק לאור שכתב

אוסף אמרים

לג

גודל ההתקבצות להשי"ת ע"י תודה והודאה

שעשועי עולם הבא יהא ההודאה / ע"י הודאה מתקרב אפילו הפחות שבמחזית / ע"י שמחבתו בחלק הטוב שלו יבא להודות לו / ההודאה בכל עת ושעה כמאה ברכות / ישי החנוכה מסוגלים לזה / ענין ההודאה הוא מידת הכרת הטוב / ע"י ההודאה פועל יותר מע"י התפילה / עבודת הניגון - עבודה קדושה.

וכי משה שליט"א ביאר שני הענינים שמקשר רבינו לתנוכה, תודה - ענין השבת וההודאה להשי"ת, והלכה - זו הלימוד של תורה שבכל פה. ומוסיף רבינו: "וכל שכן שזוכה לחדש בהם", וזה שייך רק בתורה שבכל פה.

שעשועי עולם הבא יהא ההודאה

ראיתי בליקוטי הלכות (תפילה הלכה ד) שמקשר ענין חנוכה לעבודה של תודה והודאה להשי"ת. והנה, רבינו מבאר שענין ההודאה להשי"ת, יש בו כ' ענינים, את עצם הדבר שמכירים בטובתו של הקב"ה, ומתבונן האדם ככל החסדים שגמל עמו השי"ת ברחמינות ובגשמינות, ויש בו גם את ההכרה בגדלות השי"ת, שזוכה האדם לדעת מהשי"ת הגדול והנורא. ואומר רבינו (תניא ס"ב) שענין ההודאה הוא שעשועי עולם הבא, בבחינה "כל הקרבנות יהיו בטליון חוץ מקרבן תודה" (ויק"ד ט, ט), בעולם הבא יתבטלו כל ההתקבצויות להשי"ת כיון שאין שייך עשיית מצוות, חוץ מקרבן תודה, לפי שמצוות ההודאה להשי"ת ישאר לעתיד לבא, והרי זה שעשועי עולם הבא.

ואופן ההודאה שיהיה לעתיד לבא צריך לומר, שיהא בבחינה רצוא ושוב, שע"י קיום כל המצוות נוכה לזיו השכינה, ועל זה

מגלה זה פותח וזה נועל. והבן:

מה שהקשו הקדמונים מפני מה לא מל אצרי
א"ע טרם שנצטוו מפי הגבורה? הלא אמר
חז"ל (יומא כח:) שקיים אברהם אבינו את כל מצות
התורה ואפילו דקדוקי סופרים וא"כ מדוע לא
עשה המצוה הזאת בעצמו מבלי צוות ה' עכ"ל
והנה צריך לדעת מנין בא לו הידיעה לאצרי
להבין את התורה? טרם שניתנה, כי לא היה בשר
האלפים הראשונים שום התגלות התורה רק
סודות ויחודים עליונים ואח"כ כאשר נמסר לו
התורה ע"י משה רבינו במעמד הר סיני הנק'
תורה שבכתב. אז נתגלה לנו דקדוקי מצות ע"י
לבושי התורה הנק' פרד"ס וע"י י"ג מדות אשר
נמסר לנו בע"פ וזהו נק' תורה שבע"פ. אכן
שורש הדבר, כי אצרי"ה מאז הכיר את הבורא ב"ה
וב"ש שיעבד נפשו ורוחו ונשמתו לעבודתו ית'
שלא לעשות שום תנועה קלה באחד מאבריו
להנאת עצמו וכל כוונתו היה לעשות נחת רוח
ליוצרו. ועי' נתקשרו כל הרמ"ח איבריו בשורש
העליון להיות מרכבה להשכינה הק' ועי'
האיברים השיג את כל מצות התורה כי רמ"ח
איברים של אדם הם רמ"ח מ"ע ושס"ה גידיו הם
מצות ל"ה. ועי' כל אבר ואבר נגלה לו שורש
המצוה השייך לאותו אבר ולזה קודם שכל אצרי
לא נתגלה לו שורש מצות מילה כי עדיין היה צר
האבר מכוסה. ואח"כ כאשר חתך את הערלה צד
ראו עיניו שורש המצוה הזאת ע"י אבר השלם
והבן. ועפ"ז נוכל לפרש הפסוק (בראשית כב.)
וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשהיך
את בנו. ולכאורה תיבת וישלח אברהם את ידו
הוא למותר ולא היה צריך לכתוב רק ויקח את
המאכלת. ועוד איך שייך ענין שליחות אצל יד
הלא הדבר תלוי ברצון אדם לעשות עם איברו
כרצונו. אך הפי' הוא כאשר אמרנו כי כל עשיית
של אצרי"ה לא היה להנאת עצמו בלתי לה' לבד.
ובזה נתקשרו כל רמ"ח איבריו לעבודתו ית'.
והנה כאשר רצה אצרי"ה להעלות את יצחק ב"ה
עולה לה' וזה לא היה רצון הבורא רק להעלותו

שיצטרך הבוב"ה לברר את הניצוצות קדושות
בחזקה כביכול ולפרק אותן. ומ"ש ידוע שאני
משעבדן תדע שאני גואלם, הוא כי ראה השי"ת
שגם למשכן אותם לא יועיל מחמת התגברות
הקליפות מאוד ע"י חטאתם, עד שהוכרח השי"ת
כביכול לשעבדם והוא עבודה קשה והוא סימן על
הגאולה שיהיה ב"ב כי יותר ממה שהצורך נותן
את הכסף בכור, הוא סימן ועדות שהכסף יהיה
יותר מוזקק שבעתים. והבן:

עוד במדרש (ביר מד) וגם את הגוי אשר יעבודו
דן אנכי, ר"א בשם ר' יוסי בן זמרא בשתי
אותיות הללו הבטיח הקב"ה לאברהם אבינו שהוא
גואל אותם ושם יעשו תשובה הוא גואל אותם
בשבעים ושתים אותיות. ר' אבין אומר בשמו
גואלם ששמו של הקב"ה שבעים ושתים אותיות
עכ"ל. ונראה דהנה כי אצרי"ה שישאל הם בגלות
אעפ"כ הם מקבלים עליהם עול מלכות שמים
שחרית וערבית. נמצא איש הישראלי שהוא
בגלות אזי עול מלכות שמים שהוא מקבל על
עצמו בכל יום הוא בגלות עמו וזה סוד גלות
השכינה מלכותא קדישא. ומלכות נקרא בשם
אדניי, לשון אדנות ומלוכה. נמצא ששם אדניי
הוא בגלות עם כל איש הישראלי. והנה האות
אל"ף של שם אדניי אינו בגלות כי האות הוה
מורה על אלופו של עולם ויחידו של עולם, ואות
י' משם אדניי ג"כ אינו בגלות כי היא נקשרת עם
היוד עילאה של שם הוי"ה ב"ה, רק אותיות ד"ן
הם בגלות. וזהו מ"ש ר"א בשם ר"י בן זמרא
שבשתי אותיות הללו שהם אותיות ד"ן סוד גלות
השכינה הבטיחן לגאולם, ושם יעשו תשובה הוא
גואל אותם בשבעים ושתים אותיות, פי' כי הבחי'
הראשונה שאמר ר"א תהיה הגאולה מבחי' דין,
אותיות ד"ן. לזה אמר שאם יעשו תשובה ואז
תהיה הגאולה מצד הרחמנות שירחם הקב"ה על
ישראל כרחם אב על בנים, אז הוא גואל אותם
בשבעים ושתים אותיות. פי' הוא מדת חסדו ית'
שם ע"ב הקדוש. ר' אבין אומר בשמו גואלם וכו'
ר' אבין ג"כ נתכוין לזה רק מה שזה כיסה זה

ילא לשוחטן לכך היה צריך אצרי
לעשות שליחותו וזהו וישלח הבן

פרשת וירא

ויקח נא מעט מים ורחצו ר
אברהם אבינו ראה השלח

המרכבה העליונה, והנה בהשלח
יש מרכבה למרכבה וגם יש רגלי
שם יש אחיות החיצונים והם נ
הנפרדים. וזהו ורחצו רגליכם,
גליכם מן האבק, ר"ל שלא יהיה
החיצונים ולא שום ענין אבק הדג
אין יאמר וירא אליו ה' בא
אברהם אבינו ראה והשיג

גם בעולמות הנפרדים. וזהו וירא
במרא, דהיינו שראה הכל והשיג
גם באלוני ממרא והבן. כחום הד
פי' לעתיד לבוא. והיינו כמו
שהקב"ה יוציא החמה מנרתיקו
בהרשעים ולצדיקים יהיה החם
היה בשלשה המלאכים שנשלחו י
לרפואה ונתבשר על הבנים ו
למפלה גדולה ונעקרו מן העולם
ויאמר יצחק אל אברהם א
ויאמר הנני בני. וק

אביו ויאמר אבי. והענין הוא
מרכבה למדת החסד. ובוודאי ל
לשחוט את בנו כי זה הוא פסו
ויאמר יצחק אל אברהם אביו ו
שאל אותו הלא אתה אבי ו
תוכל עשות זאת הלא אינו מצ
הנני בני, פי' שעתה צריך אני
ר"ל גבורה. כדי שאוכל לעשות
דברנו מזה לעיל בדרוש לפורע
אדר מרבין בשמחה ע"ש:

פרשת חיי שרה

ואברהם זקן בא בימים וד

11

New heart in place
When leader dies his son takes over

הרה"ק ה"אמרי נועם" אמר לאחר פטירתו של אביו הק' זי"ע "היפלא מה' דבר, למועד אשוב אלך והנה לשרה בן" היפלא מה' דבר, מלשון "דבר אחד לדור" היינו אם יחסר מנהיג הדור שמישיב את לב ישראל להקב"ה, הרי "ולשרה" לשרה ומנהיגות "בן" ימנו את בן הצדיק תחת אביו.

הרה"ק רבי יצחק מסטיטשיין זצוק"ל
"החכמה מאין" (ב"ב תשנ"ו) ע' ל"ג

ותשב בפתח עינים (פרשת וישב) פרש"י בפתחו של אברהם אבינו שכל עינים מצפות לראותו... מה שהתפללה בזכותו של אאע"ה, עפי"מ ששמעתי מכ"ק אדמו"ר מרן מגור שליט"א [מרן ה"אמרי אמת" זי"ע] שאמר דלכאורה כל התפלות שהתפלל אאע"ה על סדום היה למגן זה דבר שאי אפשר, ואמר שפעל בתפלתו להציל מלכות בית דוד, שניצל לוט מהם שיצא ממנו מלכות בית דוד ודפח"ת, והנה ענין תמר היה שיהיה נולד משיח ולכן ישבה בפתחו של אאע"ה שתפלתו שפעל או להציל מלכות בית דוד יעמוד לה כי יודה יהודה ויאמר צדקה ממני שלא תהיה נשרפת ואל יאבד שלש נפשות ויצא ממנה מלכות בית דוד, ויש לפרש עפ"י הנ"ל הפסוק בפרשת וירא וה' אמר המבסה אני כו' כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו כו' ושמרו כו' לעשות צדקה ומשפט למען הביא כו', דהנה איתא בגמ' על פסוק ויהי דוד עושה צדקה ומשפט דמי שלא היה לו לשלם בדין שילם הוא והיה צדקה ומשפט ע"ש, ובפר' לך בפ' את הקיני ואת הקניזי כ' רש"י דעשר אומות יש כאן ולא נתן להם אלא שבעה ולעתיד יתן להם כולם עיי"ש, וזה שיעור הכתוב המבסה אני מאברהם הרי הבטחתי לו עשרה עממין וא"א לי לקיים הבטחתי עד לעתיד שיבוא מלך המשיח ומחוייב אני לגלות לו כי ידעתי שיצוה בניו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט פי' שיצא ממנו דוד שיעשה צדקה ומשפט וע"י יביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו, והיינו ליתן עשרה אומות, ומחוייב אני לגלות לו למען שיתפלל להציל מלכות בית דוד שצריך לצאת ממנו.

אברהם saved
אברהם יצא

Want to give
mitzvot all
ten nations,
not until
messiah comes
(from 81?)

הגה"ח רבי מרדכי ניסן קרול זצ"ל
מחשובי חסידי גור, מו"צ בלאדז
בהערה לס' "תורת אהרן" (ירושלים תשנ"ה) ע' ק"ג

וירא אליו ד' באלוני ממרא. איתא ברש"י, הוא שנתן לו עצה על המילה, לפיכך נתגלה אליו בחלקו. וצריך להבין איך אברהם אע"ה שנקרא אברהם אוהבי, לאחר שצוה לו הקב"ה מצות מילה הוצרך לילך וליטול עצה מממרא ע"ז? אלא הענין הוא דהקשו הרבה מהמפרשים, הרי איתא דקיים אאע"ה כל התורה קודם שנתנה, מדוע לא קיים

Why ask
him if he
should do
the mitzvah?

Why didn't
he give
himself a
circumcision
before being
commanded?

מצות מילה עד שנצ
קודם שנתנה כיון ש
אבר וגיד השיג המצ
הרמ"ח איברים ושם
המצוה שכנגדו. והט
שאאע"ה לא השיג כ
שאל עצה מממרא. ח

אמר (הרה"ק רבי א
צריך בכל הט
לרצון הבורא ית"ש
רב יהודה אמר רב
אחר התורה ומצות
אשר הוא חב
ולפי זה גם האהב
כי כן הוא חב
השי"ת לעיקר התבי
כי הם זרע ברך ה'
אהבת השי"ת לאבו
יצוה את בניו ונר
נסיונותיו ומסירת נ
לשמור דרך ה' כי א
גדול במדת החסד ח
וביתו היה פתוח ל
לתרבות רעה שלא
נתן לו כסף וזהב

על המילה, לפיכך נתגלה
 שדם אזהב, לאחר שצוה
 ? אלא הענין הוא דהקשו
 ש שנתנה, מדוע לא קיים

הרה"צ רבי חיים שמחה ליינער זצ"ל
 "דור ישרים" (ירושלים תשנ"ז) ע' ק"ט

and, little
cause he had
a song to walk
his ways

וקיבלו היהודים, קימו מה שקיבלו כבר. זה לשון החספוס (ד"ה אמר רבא), תימא לר"י דמגילה (ו.) גבי אסתר ברוח הקודש נאמרה, אמר רב יהודה אמר שמואל אי הוה חספוס הוה חספוס להו ידי עדיפא מדידהו, "קימו וקבלו היהודים" קימו למעלה מה שקיבלו למטה, ואמר רבא כולהו איז להו פירכא לבר מדשמואל דליז ליה פירכא, והשאל דשמואל נמי איז ליה פירכא, דרבא גופיה מוקי האי קרא לרשא אחריזי, עד כאן לשונם.

It is not used for something else

ונראה כי צריך להבין מה שקדמו ישראל עשה לשמיעה (שמות כד, יז), האין עושין קודם ששומעין? אפס נראה לי, כי צריך להבין על מאמר הגדה אלו קרצנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, וצריך להבין מה טובה היה בקרצנו לפני הר סיני בלתי קבלת התורה?

How can we do before we hear?

What good is going before you if not to get the Torah?

ונראה שאמרו חז"ל (יומא כח:) קיים היה אברהם אבינו ע"ה כל התורה אפילו עירובי תבשילין עד שלא נתנה. והנה צריך להבין, מאין ידע אברהם אבינו ע"ה התורה עד שלא ניתנה? אפס הנה ידוע (וזה"ק ח"א קע:) כי הרמ"ח מצות עשה כנגד הרמ"ח אברים הרוחניים, ושם"ה מצות לא תעשה כנגד שם"ה גידים הרוחניים, והמסתכל ברוחניות אברים שלו וברוחניות הגידין שלו, הוא משיג הרמ"ח מצות עשה ושם"ה מצות לא תעשה, וכמו שאברי הגוף צריכין למזון הגשמיות שלו ולדברים הגשמיים הצריכין לכל אבר ואבר, כן האברים הרוחניים צריכין לכל אבר ואבר למצות

How did he know to keep mitzvot before given?

שלו, וכשם שאברים הגשמיים אין צריך ללמוד אותם הגשמיות שלהם, כן כל אבר ואבר הרוחניים אין צריך ללמוד אותם, כי מעצמם משיגים להמצות שלהם, וגם כי האברים הרוחניים החיות שלהם הם בעצמם המצות עשה, והשם"ה גידין החיות שלהם בעצמם שם"ה לא תעשה"ה, כי הרוחניות הוא דקות השכל ודקות המחשבה, והזדככות המחשבות הוא רק המצות. נמצא מי שיש לו התפשטות הגשמיות כמעמד הר סיני, הוא מדובק באור השכל שלו במצות עשה ובמצות לא תעשה, כי האור השכל אינו רק לקיים מצות עשה ולהזהר מלא תעשה, והפונה ממצות עשה וממצות לא תעשה הוא נקרא "כסיל" צפי אדון כל החכמים שלמה המלך ע"ה, כי אור השכל אינו רק לקיים מצות עשה ולא תעשה, והשכל בעצמו אינו רק להזהר מלא תעשה ולקיים מצות עשה.

ולכן קודם שניתנה התורה הקדושה היו יכולים להשיג כל התורה רמ"ח מצות עשה ושם"ה לא תעשה, אפס מה שאנחנו אין משיגין התורה מעצמנו ומשכלנו, הוא מחמת החומרים אשר הוא מסך המבדיל להשיג אור הרוחניות. אמנם מי שיש לו התפשטות הגשמיות והתגברות הרוחניות, הוא יכול להשיג בעין שכלו מעצמו התורה, כי הרמ"ח אברים הרוחניים הם בעצמם מצות עשה, ושם"ה גידים בעצמם מצות לא תעשה. ולכן אברהם אבינו ע"ה אשר מזדכך החומר שלו, השיג מרמ"ח אבריו ושם"ה גידיו שלו הרוחניות של כל התורה כולה עד שלא ניתנה.

א. ראה שערי קדושה ח"א שער א.

וזה אשר יסד בעל הגוהר סיני כו', כי הנה שצמעמד הר סיני פסק שצבאנות מתן תורה, דהיינו (שמות יט, ב), וצפרישטן של אשר היו דומין למלאכים של נערי בני ישראל (שם כ) שלהם והשיגו התורה עד אמרו צמעמד הר סיני נ אמרו צמתן תורה פסקו וזו סיני בעצמו והכנתן למו וזהמתן, וכיון שפסקו וזה שהתורה היא הרמ"ח אבר גידים הרוחניים, ונדבק האור כי הוא הכל אחד. וזה לו סיני ולא נתן לנו את התורה כיון שקרצנו לפני הר סיני, והשיגו את התורה עד שלא אברהם אבינו ע"ה, ולכן את התורה דיינו. ועיין באלו השירים (ג, ו) אשר הוא כפ והנה כאשר נפסקה זו אלהינו ברוחניות, אז מיד לקבל את התורה, כי אז מה שחורט ה' אלהינו הוא אמנם כאשר מחשבת אדם נ אינו מתאזהר כל כך לתור לקיימם. וזה אשר אמרו ס הר כגיגית אם תקבלו את שהקדימו נעשה לשמע, את ישראל זכים וצדורים ולולי השכינה, והיה להם התפשט כשמחשבותם לא יהיו זכים

בראשית ד

י

(בדורש) דל"כ הוא מיותר, אבל הוא מלשון המורגל בדברינו, מלשון את הקדש, והוא המצטרף
 שני דברים הנפחדים (פערמאיינגען) ויורה כל שיהי' השני מחובר ומשותף לראשון בצדק האז, ודעת
 רבותינו (ר"ב פ"ב) קין והבל תלומדים הים. עמ"ש צמק ותענינה בלשון: רעה צאן. לא
 לחקות תועלת ושכר צמר לו הבל להיות רועה לאן, כי להיותו לבדו עם אחותו שהיא אשתו ואין
 בכל הארץ רק אציו ואנו קין ואחותו, מה לו להצטרף צדדי לאן? וכן קין שצמר להיות עובד
 אדמה, מה לו ליגע בעמל עבודת האדמה צמרישה וכדומה? והיא יגיעה רבה ללא לורך לאנשים
 המעטים שהיו אז עומים, לכן נראה כי רועה לאן הוא שם מאד לכל איש המופרש מדרכי ההפון
 ומתבודד ללון במקומות הרחוקים ומצי' אדם כל יעריריכוו המיון הצלי' מעשי' חשבי' חבל, והשדה
 הוא לו מקום מנוחה והסקט כי שם ימלא את נפשו יותר מוכנת להתעורר ולהתרום להסתכל
 בדוממות ה' צברואיו הנפלאים, ולסבה זו צמרו אצותיו אצרים ילמק יעקב שצטי' יה' משה ודוד,
 להיות רועי לאן, כי זה הוא עסק שאינו מתירד את הממשלה ואינו מוכזר עול על הגוף. וזה
 הפש פניה מכל טרדה, וחולל לשוטט בדעיונות נשגבות להציע נפלאות תמים דעים ית' המציאים
 את האדם אל השלמות האמתית, והבל אף שצטעחו כל המקומות היו ראויים להתבודדות נפשו,
 פירו' יכנה הכתוב התבודדותו צמס רועה לאן כמו לדורות הצאים אחריו, ויש צענין רעיית לאן
 עוד תועלת נפשי, כי מעלית נפשויות שצנכס' המתקדשים והמתטהרים לעבודת ה' ומתרחקים מכל
 דבר הפוגם את הנפש יתעלה צב"ק אל עדר הרמלים, כאמור צל"ה הקדש, צעדר הרמלים שעלו
 פן הרמלה שכלם מתאומות וצבולה אין צהס', כמ"ש רש"י שם, הרמלה הזאת כולה קדושה למרה
 לחבלת, צעדר לקרצן, קרני' לשופרות, שוקי' למלילין, מעי' לכנורו', עורה לחוף (עיין במשנה סוף
 קדים, ובפרד"א פ"א) הנה עדר הרמלים הוא לעיני' הכרעה מוכרת גדולה להסתבאות נפשו, ילמוד
 ממנו שלא יהיה אדם כופל למטה מן הצהמה, ויקדש גם הוא כל צנין גופו רמ"ס איציו וסס"ה
 גדידו לעבודת ה' להיותו כלי קדש, והמשים את מחשבתו ודעיונו על דבר נקרא רועה, כענין
 דעה אמונה (תהלים ל"ו) היותו לנו שלא היה הבל רועה לאן להתעשר צס או לאכול צהרס
 לשמות חלצם ולהתכנסות מעורס ולמרה, רק לענין הגדלה לפני ה' ולשון פרקי דר"א (פ"א) הבל
 היה אובד לרעות לאן, וצחקיונים (תס"ט ק"ז א') אמר ממשצתי' הוה צההוא אחר וכו' ועתיק
 דמיון וכו' שער ראשי' כעמר נקי, וכבר אמרו קדמונו על הבל שהיה מליץ צכצור עליין, ועל
 שהיה מליץ יותר מדאי נחמייז מיתה, אמנם קין היה עובד אדמה, לא רנה להתעלות ולהתרום
 אל מעלות נפשויות, אבל הוריד והשפיל את נפשו להתעסק בדצרים ארזיים מומריים (דינער דעם
 אירדישען), וצתרגוס יצ"ע, קין אמר לית דין ולית דיין ולית עולם אחרן ולית למיתן אגר טב
 ללדיקיא ולית למפרע מן רשיעיא, והבל אמר לית דין ולית דיין ולית עולם אחרן ולית למיתן
 אגר טב ללדיקיא ולית לאתפרעא מן רשיעיא, וראיתי לרי"א שכתב הבל היה גדל לצ רודף אחר
 הצכור המדומה והשררה לכן נעשה רועה לאן, מנהיג ורודם צצעלי חיים ולזה נקרא הבל, כי
 הצכורות והשררות הבל המה מעשה תעמועים ע"ש, ולא יתקנו דצרי' להרשיע צס את הדיקא,
 ולא כדצרי' למה אמר הכתוב וישע ה' אל הבל, הלא תועצת ה' כל גבה לצ, והוא כחילו עע"ז,
 והעיקר המוכון צקרצן היא ההכנעה. ולמה נראה לפני ה': (ג) ויהי מקץ ימים. אם יהיה ענינו,
 צאמר מן הזמנים, (כאך איינגער לייט) לא ידענו מומנו מתי נעשה, והכתוב יכוין להודיענו זמנו
 סמוגבל, וכן אם נפרש ימים לשון שנה, כמו ימים תהיה גאולתו, שכן אין זמנו ידוע, כי החמלת
 האון שמונו דע קיו וסופו לא נודע צמקרא, וראיתי צפרקי דר"א (פ"א) שאמר הגיע ליל י"ט
 של פסח אמר אדם לבניו צליל זה עמידין ישראל להקריב קרצנות פסחיים הקריצו גם אחס לפני
 צדאלו והציו קין מיותר מאכלו קליות וזרע פשתן והבל הציו מצבורות לאנו ומחלצתן, למדנו
 דמעשה זו היתה צי"ד ניסן. לפ"ז אפשר לכין זמן זה צלשון עקץ דקרא, כי חלי ניסן הוא החמלת
 זמן הקליר (צ"ע ק"ו צ') ולשון קץ נדף עם לשון קליר, כי קליר יורה על כריתות הצבואה,
 והוא הושאל משם קליר, לשון קליר (קורץ) דהיינו קליר אורך הצבולת, וכן קץ שיוכה על הכריתה
 (וקץ פחילים) נגזר משורש קץ לשון קלה (ענד, עקקע) כלומר שעי' הקלינה נהיה צדצר הנקלץ
 קץ וסוף שלא היה צו תחלה צהיותו שלם ומחוצר, וכבר יצאו שתי הלשונות לענין אחד, ונפשונו
 קלה, ותקלר נפש העם, וכן יהודה שח קליר לך (הושע ו') פירשוהו ענין קץ וסוף כמו קליר
 הצבואה צצעולה, לפי"ז עעם מקץ ימים מתחלת זמן קליר, (אנפאנג דער שניטער לייט) ואף שיש
 צמוגס צזה מולד הלשון, מ"מ ניחא לן צזה יותר, ממה שלא נדע זמן המעשה צצא הכתוב להודיענו,
 מליץ דקך הכתוב, לסתום חלל לפרש, וכמו שנאמר משרש חנן פן כן מן קלץ כאמר קץ, ומשמש
 פלץ על קליית הצבואה, ואף שעיקר שרש קלץ הונה על דבר שלרבים התאמנות כח עד שזיכרת,
 ושרש קלר הונה כשהנכרת הוא דבר כך כתבואה ודשאים שרי לו הולכה והוצאה לצד מיימ הוליא

כלן

ד

שם לפי"ז קלת זרות צלשון המקרא. ולפי"ז
 פכפכה הצל ותעמועים. ולכל יראה כדצר זר
 ההצננות יראה ענין הקנאה קרוב לענין
 פ' אלו ויהא צעלי (איינגעטרוס), והקנאה
 צמר להיות קנין שלו והוא יהי' צעל אותה
 צב והמיונה, לכן ישמחו הכתובים לשון קנאה
 כל הצנין והסמירה דצד והפוכו כשרש סקל
 (בגדשניינגען) וכדומה לזה הרצס שרשים
 דצד יטני צרשוחו והוא צעלי (אנגעאיינגעט),
 לפי דמיונו ראוי להיות קנינו (ענטאיינגעט).
 קנאה, כמו מקנא אף על עולה (איז צ"ו)
 ויש הסכם רצי אצרים פייגול צס מקנא
 קנאה ואף צאים על המגים ומתרום צדעמו
 ויש יהי' מקנא לשון קנין, לכן טען עליהם
 ה' לשון קנאה, ומלת אף היא צמקרון וי"ו
 (פ"ב) איתא, יוצא אהל ומקנא, לשעבר
 צהרס' אשר צס מוטצ סמל הקנאה המקנה,
 צדי, אחד מוטצ שמות דיתרו ה' קיני, לפי
 פירש אל קנא השם צראך. הנה פירש קנא
 צדי האל"ף מו"י מאד, כמו לא יכלה מונך
 וקנן וצא כצעלי ה"א, אשר כלייתי היום
 צצית (ס"א ו'). והראוי כלאו וצא ע"ד נליה.
 צ צעלי ה"א. וכן לכלא הפשע (דניאל ט')
 (תהלים קי"ט) נכתב צאל"ף ונקרא כצעלי
 סכפסה. וצחקיונים (תקון ס"ט ד' ק"ה) קין
 מתקבל לי צרעוא. ציאורו ג"כ ענין קנאה:
 הספשיס. כי על ידי דיעת לורת הנאחצת
 צצד ידע מוטק צצורש יעד (צספון חמוון)
 צפשיימוען) כמו (ס"צ כ') מן המועד אשר
 (ח"ס) לשון יעור וקציעות זמן, מיי יעידני
 ידע מלחוחו על הקציעות והגבלה (כצאיוז)
 והצלת מקום הסמר, (וצזה שפיר אמר
 צהצת האדם, צמחמה וצניה, יעו"ש. כי
 ותקנות צדעמו, ולא ימלא עוד רוח הספקות
 צצדות ח"ס פ"ה) כי צסס דעת נכללו גם
 חלץ עליהן, כמו אין דצד עושה את עצמו,
 מנל ואינו מנל צצת אחת, ושפיר כאלה
 צצין צית החכמה צלימודיות) וכן וידוע חולי
 צו וחמוון למרעין, ומזה לדעתי (ס"א כ"א)
 להמחין שם, וכמו ששרש ידע ויעד מוטתפס
 צצרות, ונעדרו אליך הנשיאים, המתצרותם
 צצין) וכן וידוע חולי, ר"ל מדוצק צחללים
 צצפס) ענין עץ הדעת טוצ ורע, כלומר
 כי דעת פ"י המתצרות. ולזה ישמש שרש
 כלימר אהצתיו. וכן וידע ה' דקך לדיקים,
 ודעוקים זה צזה, וצצניה זו הונה גם כן
 קלת הסכמה והצניה. כמ"ס הגר"א צמסלי
 שרש ידע על צצור ז"כ, ודומה מוטס
 ח"ס כמ"ש. ואינם כ"א הפוך חמוון, כמו
 ד' פלץ על הולדו מתקם אס שטולד הכאשון
 צדודער

נעשה הנס כשמן, ושהי' חתום כחותם של כה"ג
הלובש שמונה בגדים. ואומות העולם הם במספר
שבעים שהם שייכים לטבע הבריאה של שבע ימי
בראשית. משא"כ ישראל אינם שייכים לטבע אלא
למספר השמיני. וע"כ מזמור קי"ט בתהלים שהוא
מדבר בענין התורה יש בו תמניא אפי' שהוא בחי'
מספר השמיני שהוא מעל לטבע. וכן במזמור י"ט
בתהלים שמדבר בענין הבריאה השמים מספרים וגו'
עד הפסוק השמיני שהוא תורת ה' תמימה וגו' כי
המספר השמיני שייך לתורה שהיא מעל לטבע. וכל
זה הנ"ל הוא מבואר במהר"ל בס' נר מצוה, ובספר
התפארת.

והנה התורה יש בה ס' רבוא אותיות כנגד ס' רבוא
נשמות ישראל. ונחלקה לחמשה ספרים כנגד
חמשה מחנות, שהם ד' הדגלים ומחנה לוי בתוכם.
וס' ויקרא שהוא תורת כהנים הוא כנגד מחנה לוי
שבאמצע המחנות. ומנין הלויים היה כ"ב אלף וכנגד
זה הם כ"ב האותיות שהם שרשי האותיות של כל
התורה (כדאי' בספר קהלת יעקב מבעל מלא
הרועים). וע"כ בפ' נשא שהיא עפ"י רוב נקראת
בשבת שאחר שבועות, והיא עדיין השלמת חג
השבועות זמן מתן תורתנו, ע"כ יש בה קצו' פסוקים
שהוא מספר שמונה פעמים כ"ב, הרומז לכ"ב
האותיות הכפולים שמונה פעמים כנגד מספר השמיני
השייך לתורה כנ"ל. ומזה הטעם עצמו גם בתהלים
במזמור קי"ט שהוא מדבר בתורה יש בו פסוקים
כמנין ח' פעמים כ"ב שהם קצו'. וכן במס' בבא
בתרא שיש בה הריבוי בתורה ע"כ בא מספר הדפים
ג"כ במנין קצו'.

והנה כל פרשה יש בה ענין אחד שהוא קוטב
הפרשה וענין הזה מתבטא ע"י קביעת ההפטר
לפרשה זו. ובפרשתנו שהפטר היום היא בענין
ניירות שמשון הרי זה בא ללמד שפרשת הנזיר היא
קוטב הפרשה ויסודה. ושמשון הוא ראש לכל
הנזירים ע"ד דאיתא בזה"ק שיש בכלל ישראל מארי
תורה ומארי צלותן וכל אחד יש להם ראש. משה
רבינו הוא ראש למארי דתורה, ודוד המלך נעים
הנזירות ישראל הוא ראש למארי צלותן. ועד"ז י"ל
שמשון הוא ראש לנזירים. והוא עצמיות הנזיר ולא

רק כשאר נזירים שמעצמם הזירו מן היין. אבל
שמשון הוא נזיר בעצם ממעי אמו כמו שאמר המלאך
נזיר אלקים יהי' הנער. ואפי' למ"ד ששמואל הנביא
היה ג"כ נזיר עולם מ"מ נזירותו באה ע"י נדר שנדרה
אמו וא"כ הרי אית' בשאלה משא"כ שמשון כבר
נקבע משמיא להיות נזיר כל ימיו, והוא נשמת
עצמיות הנזירות.

והנה יש להבין בענין הנזיר שהוא דרגה גבוהה מאד
כמ"ש בספה"ק. ובהיכל הברכה כ' וז"ל כי
יפלא לנזור וגו' כי הנזיר סודו רישא דעתיקא פלא
עליון. ע"כ. וכן הוא בזה"ק. והיאך בא עליו הצווי
שלא יגלח את שער, והרי ידוע שהשערות הם מקום
שליטת החיצונים והדנינים וע"כ צריך לגלח השערות
לכבוד שבת שלא יאחזו בהם החיצונים. וא"כ האין
יכול להיות שהנזיר המקודש בקדושה עילאה יהא
מצוה ועומד שלא לגלח שערות?

ויתבאר ע"פ הידוע כי האדם נברא בצל"ם אלקי"ם
בגימט' וי"מ. שרמ"ח אברי האדם הם
כדוגמת פרקי המרכבה העליונה. והאדם צריך לתקן
אבריו בקדושה שיהיו ראויים להיות מרכבה לקדושה
העליונה. ושם אד"ם הוא מלשון אדמ"ה לעליון.
שהאדם נברא בצורה דומה למרכבה העליונה. וכמ"ש
המאור עינים ר"פ שמות שהאיש הישראלי הוא מלא
שמות הקדושים וכל אבר רומז לשם הוי"ה. ולדוגמא
ב' העינים הנה ב"פ עי"ן בגי' ר"ס שהוא מספר עשר
פעמים שם הוי"ה. וע"י שמקדש עיניו נעשים עיניו
מרכבה לקדושה. ושמעתי מהרה"ק מסאטמאר זצ"ל
על אמרנו בתפלה - כל פה לך יודה וכל לשון לך
תשבע וכו' וכל הלכות יראון וכו'. ולכא"ו הדבר
תמוה וכי אמת הדבר שכל הלכות יראים את השי"ת
והלא בעוה"ר כמה לככות ישנם שאינם יראים
מהשי"ת? אך הכוונה עפ"י שם השל"ה דכל שמות
האיברים הם נקראים בהשאלה ע"ש שנקראים כן
בשרשם הרוחני למעלה. ואם משתמשים בהם כראוי
ראויים הם להקרא בשמות אלו. ואם אין משתמשים
בהם כראוי אין ראויים ליקרא בהם. וע"כ שפיר אמר
כל הלכות יראון. כי אלה הלכות שאינם יראים
אין נקראים כלל להם, שכל שמם בא בהשאלה
משרשם הרוחני כנ"ל. עכ"ל.

והנה

ועכ"פ נמצא שכל אברי האדם
לעילא. והמוח ההפטר

לכחי' החכמה. והנה השערות
בחי' עליונה מאד שהם מעל לנ

והם כנגד מה שאמר הכתוב
כתם פז קוצותיו תלתלים. שה

בחי' השערות העליונות. ויש
כמ"ש שחורות כעורב, ויש בה

שנאמר זקנה ביום דין ובהנה
י. ודרשו חז"ל (במנחת כ

תלחלי"ם שרבי עקיבא דרש
תלים של הלכות. והקצצים ה

האותיות. ובה יש לבאר ה

שאמר בן עזאי כל חכמי ישר

השום חוץ מן הקרח הזה. ופ

עקיבא. והחוס' שם תמהו ל

וי"ל ע"ד שאמרו צדיקים על

שלא היו לו בנים כי הכניס מ

אל תוך חידושיו בספרו האה

עקיבא שנשרו ממנו שערות

הכניס בדרשות של שערות ו

קוצ' וקוצ' תלין תלין של הלם

קרח כי אין לך שבת גדול מ

והיות שהשערות הם בחי' רפ

אנו משיגים כמו רב

להיות דוגמת בחי' עליונה
חיות כי לא נעשים מרכבה לק

חותכים אותם ואין מרגישים
שורים הדנינים עליהם כי

וחיות מהם, הם בחי' מ

הטומאה. אך כ"ז בסתם ב

לכחי' פלא עליון, ונזר אלק

אף את שערותיו להיות מ

בהם החיות. וכמו שמצינו ב

תלוי בשערותיו. וע"כ לו

ראשו ולא לגחם כשאר ב

הדנינים אצלו כי נחה עליה

חיים. והנזיר מגיע למעלה

מתאות עזה"ז שעליהם מ

לעניני עוה"ז כי נזר אלק

קרבן בשלח העני פט

ימאך ידע זאת? ופי' המפורשים לאח"כ
קדש ופי' רמ"ח חציו וש"כ גידיו בלופן
שכל חצר וגיד השיג את המלכ בתלוי
בו ולא כי' לריק לקבל את התורכ. וזה
 שמעתי נפרש בשם הגאון מוויילנא פי' התרגום
 בהלוינו כל "פס נבל ולא חכם" - ממא דקצילו
 אורייתא ולא תכימי - חבב בוי נבלב שהיו
לריכוס נקבל את התורכ ולא היו במדריגת
אצרכם אצט. וזה יש לפרש גבי מרע"ה
 באמר ע' בקצ"כ כח חכמי זה חליך צעז בעק
 יכ' שדאי אף מרע"ה כי קדוש וסבור
 ינא כי לריק נקבל את התורכ רק
 בצבא ישראל לכך אמר ע' בקצ"כ "הנה
 חכמי זה חליך צעז בעק" ניתן לך את
 התורכ ואל תדמה נפשוך שהוא לפחיתת
 מרכך רק צעזור ישמע העם וכ"כ י"ל
 שבעצרו ישראל את הים היו במדריגת
 גדולה וראתה שפחה על הים מה שלא ראה
 יחזקאל הנביא ואילו היו נשארין במדריגת
 זו והיו עומדים בנסיונות לא היו לריכוס
 לקבל את התורכ אך לא עמדו בנסיון
 כמ"ש "וילוו העם על משכ" לכך מיד עלה
 על דעת המקום ליתן להם את התורכ
 ולפי שלא היו עדיין מוכנים לקבלת התורכ
 עד חודש השלישי נתן להם הקצ"ה מלוא
 א' מכל סוגי המלות. דהנה יש ג' סוגי
 מלות א' חוקים הם מלות צלי עטם -
 כגון שעטת כלאים ופרה אדומה וכדומה
 ב' מלות שיש להם עטם - כגון פסח מלכ ומרור
 ושבת ג' מלות שכליות שאפי' לא ליוה
 הש"י עליהם הי' ראוי לקיים מצד הסברה
 כגון גזל והשבת אבידה ודינין. וכדי שלא
 יהיו צלי מלות נתן להם מסוג מלות שכליות
 דינין ומלך החוקים פרה אדומה וממלות
 בעטם נתן להם השבת ח"ש "אשר" חלו
 בדינין, "אכאנת למלותיו" זה השבת, "ושמרת

הים וצני ישראל כלכו ציצשה. הפסוק
 כי זה חן לו שום פי' ושייכות לכאן
 ופי' רש"י ששייך למטה כאשר זה סוס
 אז ותקח מרים הוא דוחק גדול כי
 מי לא ידע זאת. ונ"ל ששייך למעלה
 להשירה עפ"י דברי המגיד מישרים ח"ל וישמע
 יתרו וכו' ומר אמר קריעת ים סוף
 שמע כלומר שקודם לכן היו סוצרין דאיכא
 תרי חלכות חד פועל הרעות וחד פועל
 העוצות וכד חזא דצקריעת ים סוף
 עצע למלאי ושייך לישראל ידע דפועל
 רע ועוצ חד הוא עכ"ל. והשתא הפסוק
 מבואר כמין חומר דג"ז הי' בכלל השבח
 ששייכו לשמו ית' הי' ימלוך לעולם ועד כלומר
 הוא אחד ואין שני והא ראי' כי זה
 סוס פרעה וכו' ויש צע עליהם את מי
 הים וצני כלכו ציצשה מה מוכח דפועל
 העוצות והרעות הכל א' רק לפי ענין
 התנהגות התחתונים ישתנה הפעולה:

ויסע משה עיין רש"י וצוהר פי' לזכותן של
 ישראל שלא ראו ליסע משה שהי' להם
 נחת גדול מגדול ההשגה וגלוי שכינה שהי' להם
 שם מה שלא השיג יחזקאל הנביא ע"כ לא ראו
 ליסע מה עשה הקצ"ה סילק גילוי שכינתו
 משה אל המדבר והראה להם משה זאת חש"ה
 מדבר שור. שור לשון ראי' כמו אשורנו ולא
 עתה ועי"ז ויסע את בני:

ויצעק אל הי' וכו' שם שם לו חק ומשפט
 ושם נסבו וכו' והישר וכו' והאזנת
 למלותיו ושמרת כל חוקיו וכו'. ויש לדקדק
 על אמרו ושם נסבו מהו הנסיון ומאי
 שייכות לשם לו חוק ומשפט? גם הכפל הישר
 ומלותיו חוקיו? ונ"ל דהנה כתיב באצרכם
 אצ"ה "וישמור משמרת מלותי חוקותי ותורותי"

שפיר וכן
 והיך חכ
 קדש ופי'
 אצט לריכוס
 שכל בלבו
 סוס ויתרו
 על להתאפק

פי' צוהר
 י' נצח כמו
 זה את חקנו
 זה קיים עד
 מים (איכא
 ואפשר שזה
 יצאו שלבו
 גליונו דהיינו

ק זה חן לו
 ע' מדבר מה
 מספר ציצשה
 סוד הדורות
 ק' מתענסק
 גמדיז דלכך
 צרי נפשי
 ר' מעשיך
 זה שם לפי
 י' יסל עוד
 צ' סתלכות
 ר' מעשיך
 צדיסער גאט
 שירת משה
 רב להתלכות

זה סוס פרעה
 גי'ס את מי

לצדיק

אורח

תזריע

לצדיק

קלט

פרשת תזריע

יתצרך ומינולי הקדושה
זיכל או שותה לכוונתו
ות הפסולת אזי ממילא
ב ומעלה את ניזולות
קדושות.

יזר הרע כלומר שיש
נית החומריות למלא מין
אבל צראתי לך תכלין
הקדושה שכל דבר,
זו אזי תמתיק את
כמי תכלין שהוא ממתיק
ה אותו שיהיה נותן ריח
גמאל כמובן, [וזהו]
מפני מה צסים תצילא
בת היא היא הכוונה
שבת וממילא צסים
זה דרבה שהם מוכנים
הכיב לו תכלין יש שמו
נכבוד שבת מוכנים שבת
מכניגה כלומר כשהוא
אזי הוא מנחיל לכל עולם
יהי בהמאל והמשקה
ניזולות קדושות, עוטמיה
נעם היא החיות של
זיכל ועוטם לכבוד שבת
זיות שבה, וגם האוהבים
ה, כי אהבה היא מדת
מדה כנגד מדה כשהוא
יהא זוכה למדת הגדולה
עד ולכך גדולה צחרו.

מדרש (ויק"ר י"ד א'). אשה כי תזריע
וילדה זכר, הכ"ד (תהלים קל"ט ב')
אחור וקדם לרתי (סנהדרין ל"ח ע"ב)
א"ר אלעזר אחור זה יום ראשון וקדם זה
יום אחרון. על דעתיה דר' אלעזר דכתיב
(בראשית א' כ"ד) תולא הארץ נפש חיה
זה רוחו של אדם הראשון, אמר ריש לקיש
אחור זה יום אחרון וקדם זה יום ראשון
על דעתיה דריש לקיש דכתיב ורוח אלהים
מרפפת על פני המים זהו רוחו של מלך
המשיח עכ"ל. וע"כ המדרש אומר דרשנו.
וני"ל דבהא פליגי דהנה הגוף והנשמה, יש
לכל אחד מעלה על חבירו לקנות שלימותו
לעצודת הצורה, דהיינו הגוף יש לו מעלה
על הנשמה בעצודה וצמעה עד שמעלה
הנשמה לשלימות עליון, והנשמה יש לה
מעלה בהחורה וצכל עליון עד שתגרום
להגוף שיתכפך החומר לצורה.

בכמו ששמעתי מאמור"ר ז"ל שאמר
כמה פעמים הלואי שיהיה לפני אדם
נשמה טהורה מורכבת במו הגוף שלי, וכל
זה גרמה הנשמה צחורתה וצכל עליון
עד שנעשה הגוף מרכבה שלימה לקדושתו
יתצרך, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה אחור
וקדם לרתי כלומר שגם הגוף שנקרא
אחור גם הוא נעשה צורה. ותשת עלי
כפכה ר"ל לשון כפות דהיינו אגודה,
ששתית עלי מרכבתא שלך עם כל הפמליא,
וחזו פי' המדרש אשה כי תזריע וילדה זכר
פי' הנשמה והגוף א' מהם נקרא אשה
והשני נקרא זכר, ואמר הכחוצ שהא' צלא

שני אינו יכול לפעול כלום שאף זאת
שנקרא אשה להשני בפעולתה לריכה
להזריע.

וזדו דאמר הכ"ד אחור וקדם לרתי
כנ"ל דהיינו שאף זאת הנקרא אחור
להשני נעשה צורה בפעולתה להשני
הנקרא קדם, וידוע שנשמות הדיקים הם
קודמים למעשה בראשית והגופים הם
אחר כל מעשה בראשית ובהא פליגי אבל
מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי,
א"ר אלעזר אחור זה יום ראשון דהיינו
הנשמה שהיתה ציוס ראשון היא במדרגת
אחור להגוף לעמין עוצדות ומעשים
שבהגוף והוא מציא להנשמה לשלמות
עליון ומפרש ר' אלעזר שהנשמה היא
אחור להגוף.

וע"ל דעתיה דר' אלעזר דכתיב תולא
הארץ דהיינו הגוף נפש חיה כחרגומו
רוח ממללא, כלומר הגוף הוא המעלה את
הנשמה לשלימות והוא נקרא קדם, אמר
ר"ל אחור זה יום אחרון דהיינו הגוף
שנצרא ציוס אחרון הוא הנקרא אחור
להנשמה, כלומר שהנשמה היא עיקר והיא
נקראת קדם שהיא מציאה להגוף להפכו
לצורה מחמת תורתה ושכלה הדק. על
דעתיה דר"ל דכתיב ורוח אלהים מרפפת
הוא לשון חיות, כלומר שהנשמה יש לה
חיות על פני המים הוא החורה הנקראת
מים ולכך יש לה קדימה זהו רוחו של מלך
המשיח, ור"ל לומר משיח צשין שמאלי